

ქართული
საბჭოთაო

საქმეაწვილო ნახატებიანი

ეურნალი

იზარდო, მწკანე ჭეჭილო.
დაზურდო, კანდი უანო!.,
ო. დ.

№ III

წელიწადი მესამეა

ბზილისი

სტამბა ტ. შ. როტინიანცის, № 41 | Тип. Т. М. Ротинианца, Гол. пр. № 41
1902

ქართული
ლიბრერიები

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 19-го Февраля 1902 г.

მ უ ს ა.

იგაი.

აფსულის დღე იყო. ერთი კაცი ვით მიდიოდა; ვის ტყესე გადიოდა. როცა მკნავრი შუა ტყეში შევიდა, შენიძნა უსარ-მასარი, მშკენივრთ ამართული, სრდილოვანი მუსა. მშეღ მოეწონა ეს სე და მოისურვა მის ქვეშ დასვენება. წამოწვა, წაიძინა და როცა გაძიოვიძა, კმაყოფილებით აღვსილმა, ასე შენატრა მუსაი:

— აბა ბედნიერება შენ უნდა დააკვესო: დგახარ საუკუნოებით, შეუძოვრთ, შედიღურთ და თავს დასცქერი მთელ ტყესა და ველსაო».

ამ დროს ორი კაცი წამოადგა თავს, ორსავე ხელში ცულები ეკავათ.

— საით მიდინართ, რასე კარვილსნართო? ჰკითხა მათ მკნავრმა.

— მთელი ტყე შემოვიარეთ, დედა-ბოძი კვინდა და ამ მუსისთანას ვერაფერს შევხვდითო, მიუგეს მათ.

ამის თქმა და ცულების გახურება ერთი იყო.

უცქირა, უცქირა მესავერმა და ბოლოს კულ-ამოსკუნით წაწმობოქვა:

— უბედურო მუსავ! შენ რომ ასეთი ასოვანი, მავარი და გამძლე არ ყოფილიყავ, იქნება ეს დღე არ დავდგომოდაო.

ალ. მირიანაშვილი.

მოსიუვარულე დედამბერი.

(ფრანგული ზღაპარი)

ყო ერთი ბერიკაცი. ჭეპვდ გულ-კეთილი ცოლი. ქმარი მებაღობდა, ცოლი ძროსებს უვლიდა და ერბოსა და ყველს აკეთებდა. ორნივე მუდამ დღე მუშაობდენ, ფულს იკებდენ, მეუღროთ ცხოვრობდენ და დარდი რა იყო, არ იცოდენ.

ერთხელ დედამბერმა უთხრა თავის კაცსა: ერთი ძროსა ქალაქში ჩაიყვანე, ეგებ გაჭედილო, ჩვენ იმ ერთითაც კარკათ წავალთ იოლათ, ერბო და ყველი სავალოთ გვექნება. უძვილ-უძირო ვართ, თავი რაღა გავიცინებოთ. უფრო არა ჯობს, ჯანი დავიხრეთ ამ სიბერის დროსაო.

ცოლის სიტყვა ქმარს ჭკუაში დაუჯდა. დილა ადრინა ადგა, ძროსა მკლავში გამოიბანა და ქალაქისაკენ გასწია, მაგრამ იმ დღეს ბასრობა არ იყო თურმე და მუშტარი ვერ იშოვა.

ბერიკაცმა იფიქრა: თივა და ჩაღა შინ სომ ბლომთა ერთი და არც შორი გზა მაქვს გასაგლეჯი, მოდი უკანვე გაბრუნდეთ და სახლისაკენ გაბრუნდა.

გსაში შემოხვდა ცხენის ვაჭარი. ცხენი მოჭეაჲდა ქალაქში გასაუიდათ. ჯერ საკმაო გსა მძევს გასავლელი და კიდევ შემოღამდა, ძროხის გადაძვიდე სომ ვერას გავსდები, ის არა სჯობს ცხენში გაკუცვალთ და მინ მივიტრეკაი ბოქულივითათ, თქვა და რა შეაყენა ცხენის ვაჭარი, ძროხა ცხენში გაუცვალა.

* * *

ბერიკატი ცოტა ჯანში გატყენილი იყო სიბერისაგან და უერთეც აკლდა, ცხენიკი ახალგაზდა და მკვირცხელი შესვდა. ცოტა ხანს შემდეგ მხედარი ისევ ფეხით მიდიოდა, ცხენი აღვირით ძელავში გამოება და ისე მიჭეაჲდა, ძაგრამ ვაი-ვაგლახით, რადგანაც ყოველთვის, რა ქვას ფეხს წამოჭერაჲდა ცხენი უაღესე დგებოდა. ეს რა ჯანაბა გადავიკიდეთ, იფიქრა, რა დაინახა ერთი გლესიკატი, რომელიც დიდ ღორს მოდენიდა. სარგო ლურსმანი არ მიჩხევენია ალმასს, ძარტო რომ ბრწყინავს და ურგებიათ, თქვა და ცხენი ღორში გაუცვალა.

ღორი თურმე დაღაღულიყო და ველარ იძვროდა, წამოხიდა დინგით, რის გაჭირვებით, ძაგრამ ღრუტუნამ ფეხი არ მოიკვალა და მტკვერშივე წარჩა. ბერიკატი დაღონდა, ამ ღროს დაინახა ერთი კაცი თხას მოდენიდა.

სწორეთ სახეძოა, თხა არ მიჩხევენია ძარდი და მხიარული ამ დუსჭირსა და სულელ ღორსათ, დაიძახა და ღორი თხაში გაუცვალა.

გსაში ნახს ერთი მწეემსი ფარას დარბჯობდა. თავისი თხა და ცხვარში გაუცვალა.

ცხვარი მშვიდობიანი, არა ჯიუტი გამოდგა, მაგრამ დამძათ მოძორებული სულ ბლახდა. ბერიკაცმა თქვა, ეს რა თხერი რამ ეოფილა, რაც უნდა განდეს, თავიდან უნდა მოვიძოროვო.

ის იყო და გამოეხმაურა ერთი გსათ მოძაკალი გლეხიკაცი. — მობილო, რახან ევრება, სემი მსუქანი ბატი მიერთეი, ესა სჯობს მაკ აკ-სულ ცხვარსაო.

ბერიკაცმა მიუგო, მამ კარგო, გამოართვა ბატი და გასწია.

ფრინველი ნისკარტით, ფარდიანი ფეხებითა და ფრთებით, რაც ღონე ჰქონდა, ახალ ჰატრონს იკერებდა.

ბერიკაცმა თქვა: — უჰ! ეს ბატი რა ამოსაგდები რამ ეოფილათ და რა შეისვენა ერთი ნაცნობი გლეხიკაცის სახლობაში, ბატი იქვე ერთ კარგ მამალში გაცვალა.

ღვე გასვლასე იყო. დილიდან ბერიკაცს ჯერ ხემსი არ ჩასვლოდა ჰირში და არც ფული გაანდა. მუნთო ეკეთებოდა. გსაში მუშტარი შემოსვდა და მამალი ერთ მარჩილათ მიჰყიდა. რაკი მალსე შიოდა, ფული იმ წამსვე დასარჯა. კარგა რომ გამოძა, თქვა: — რა ოსრათ მინდოდა მამალი, თუ კი შიმშილი გადამიტანდაო.

* * *

სადამო შემოსულიყო, ბერიკაცი რომ შინ მივიდა. თა-

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ვის ცოდნს უთხრა: — საღამო მშვიდობისა ჩემო ჯანსობო.

დედაბერმა მიუგო: — საღამო კარგა-ყოფნისა, შენა სარკაცო? მადლობა დემეტრს მშვიდობით მოსკელ, ქალაქი როგორ მოიარე?

— ისე რაღა, არც კარგათ, არც ცუდათ. ქალაქში კაცი ვერ ვიძოვე ძროხის მუშტარი, ავიღე და ცხენში გავცვალეო.

ცოდნა უთხრა: — ცხენში! ქა, რა კარგი ჭკუა გიქნია, შენ-კი გენაცვალე; ურემში შევანათ და სატობას წავიდეთ ისე, როგორც მრავალი სხვა მიდის და ამაყათ-კი გვიცქერიან, თითქო ჩვენსე უკეთესნი იყვნენ. ცხენი რაღა უფავ?

— ცხენი როდი მომიყვანია, გსაში სხვა ვარჩიე, ავიღე და ღორში გავცვალეო.

დედაბერმა უთხრა: — სწორეთ მეც ეგრე მოვიქცევოდი, შენს ადგილსე რო ვუოფილიყავ. დიდი მადლობელი ვარ შენი. ახლა მეც შემიძლია საღამოში გამოვინდე და ჩემ სტუმრებს ღორით გავუმსახინძლდეო, ცხენი რა ეშმაკათ გვინდობა. ღორი ესლავ ბოსელში შეავდეო.

— ღორი როდი მომიყვანია, თსაში გავცვალეო.

დედაბერმა მიუგო: — ვიშ! ვიშ! რა გამჭრინასი რამა სარ! თსა რო შევოლებ, რმეც შექნება და ვეელიცა. თსა ესლავ უარესში შეავდეო.

— თსა როდი მომიყვანია, ცხვარში გავცვალეო.

ღიანსახლისმა მიუგო: — რა გამაღლობ, რომ იცოდე. ევ

უთუოთ ჩემი გულისთვის მოგიხერხებია. აბა სად მისი მკვლელობა
 ჯანი, თხას უკან ვდიო. ცხვარი სომ რძეს მოგვცემს,
 მატელსაც ავართმევთ, როცა განაწვის დრო დაუდგება.
 ცხვარი ფარეხში შეგაღეო.

— ცხვარი როდი მომიყვანია, ბატო გავუცვალეო.

დედაბერმა უთხრა: — გმადლობ, გმადლობ, ცხვარი რაში
 შენატნავებოდა, მსუქან ბატს დიდი ხანია დანატრულებუ-
 ლი ვარ, ბატი საქათმეში დაამწუვდიეო.

— ბატი როდი მომიყვანია, გსაში ერთ გლესიკაცს
 მამალში გავუცვალეო.

დედაბერმა თქვა: — ჩემსე უფრო ჭკვიანი შენ ყოფილხარ.
 მამალი ყოველ გათენებასე ეივის და გვეუბნება, დროა ად-
 გეთ, ღმერთი ადიდოთ და მუშაობას სელი მიჭეთოთ; მამალი
 საქათმეში დაამწუვდიეო.

ქმარმა უთხრა: — არც მამალი მომიყვანია. გსაში და-
 მიღამდა, მგელსავით მომსივდა და რაკი ჯიბეშიაც ფული არ
 მქონდა, ერთ მარწილათ გავყიდე და რომ შიმშილი არ მო-
 მკვლავ, მომკვლავდაო.

ცოლმა თქვა: — გმადლობ შენ ღმერთო, ასეთი კარგი
 რომ გიფიქრებინებია! ჩემო თვალის სინათლე, შენ სომ ცუ-
 დი არასდროს გამოგსვლია სელიდან. მამალს რა თაკში
 ვინლიდი. მადერ არ შეეყვნარ, შენ ჩემო კარგო, შენით ბედ-
 ნიერს ვეველაფერი მაქვს, მკონიაო.

კლიო.

(ფრანგულიდან)

პ ი რ ი.

იგავი

იწი შესწიოდა ცხენს: «როცა ნელა გა-
 ვიული, ჰატრონი ცემას მიმატებს, ავ-
 ხქარდები და —საზალნესაო; აღარ ვიცი,
 რა მოვასწერსო, რომ არც მცემონ და
 არც მოვიქანსო». —«შენც აღექ და ჰატ-
 რონის ჭკვასე იარე», მიუგო ცხენმა: —«და
 შეს ვაჭირებას ბოლო მოეღებო».

ალ. მიჩიანაშვილი.

გლეხი და ცხვარი.

გლეხმა ცხვარსე საჩივარი
ძეიტანა სამსჯავროში.
მელა იყო მოსამართლეთ
ანსეული იმა დროში.

მომჩივანს და მოპასუხეს
გამოჭკითსა უველა წვრილათ,
რადგან საქმის გამოკვლევა
არ უევარდა მას გულ-გრილათ.

გლეხს უბძანა: რას უჩივი
ამ საბრალლო ცხოველსაო?
ტუუილები არ არგია
აქ, სამართლის მთხოვნელსაო!

მოპასუენა: რას მიბძანებ!
აღვიარებ სიძმართლესო:
აღარა ვარ ქურდებისგან,
ამომავდეს, ამიგლეხო!

ქათმებს მხარვეს უძიწებლოთ
 აგერ ერთი ხანიდა;
 გავსკდი გუელსე! ადარა ვარ!..
 ველარ ამიტანიდა!!

დღეს მივასწარ საქათმეში
 აღიონსე ამ ცხვარსადა,
 რომ ჭუნავდა ბურტელსა და ძელებს,
 ველარ იტევის უარსადა.

ცხვარმა უთხრა: არ ვყოფილვარ
 მე იქ აქის მეტათადა...
 და მაშინაც კენტრუმის დროს
 შევსტი უცაბედათადა.

თვარა, ისე რა მინდოდა?
 რა სელი მაქვს ქათმებთანა?
 მოწმეთა შევს მთელი ჯოგი,
 წარმოვადგენ მათ თქვენთანა!

და ან-კი რათ მეჭირვება
 ან ფიცი, ან მოწამეო?
 ბაღასს ვცოხნი, სორცის ჭამას
 მოვასწარებ განა მეო?

მელამ გულში ჩაივინა,
თქვა: «ცხადია შენ იზარბე!
ბანსე სიტყვას ტყვილათ აგდებ,
მით ნაქურდალს ვერ დაჭყობრბე.

ვინ გგონივარ, რომ მატყუებ?
ტყვილთ თავს ნუ იკატუნებ!..
რაც აქამდე გისტომია,
აწ-კი იმდენს ვერ ისტუნებ.

ქათმის გემო მეც-კი ვიცო:
კარგია და გემრიელი...
და შენც რომ ის დაგეჭიროს,
დაგეწვოდა განა სელი?

რომ ქურდი ხარ, ეს ცხადია!
აღარ უნდა დამტკიცება!»
უბძანა და დაადგინა
მართლ-მსაჯულმა განჩინება:

დაჭკალით და განტყავეთ!..
ამოიღეთ ოთხში ცხვარი...
ხორცი მსაჯულს, ტყავი გლეხსა!..
და მოისპოს საჩივარი!..

კალამი და საზუკაული.

რთ ღამეს კალამმა იფიქრა: «მოდით ერთ წერილს დაკვირო!» წამოდგა სესე და ქალაღდსე ხასვა დაიწყო. კალამი გადის-გამოდის ქალაღდსე, მაგრამ დასედეთ მის უბედურებას, კვალსაც ვერ აჩნევს სედ.

— «ეს რა ამბავი შემართება?!» ფიქრობს თავისთვის საბრალო კალამი.

იქვე ახლოს მდგომმა საწერილმა შესედა კალამს, ჩაიცი-

ნა და თანაც უთხრა:

— «ოხ, საბრალო კალამო, კალამო! სად ვარგისარ შენ უხემოთ; შენი ჰატრონი რომ შენ მეღანში არ გაწებდეს, შენი წერით ქალაღდს არაფერი კვალიც არ დაახნდებოდან».

— რას მეღანარაკები, რას! შეჭვირი გაჯავრებით გა-

ლამმა,—აი დაინახავ კიდევ, რომ მე უშენოთავ
კარგათ დავეწერ!» და კალამი ისე მაგრათ დააწვა ქაღალდს,
რომ ორათ გაიყო და გასკდა. შუასე განსლესილი კალამი
ნახევარი იქით გადავარდა და ნახევარი აქეთ,—ქაღალდსე
კი მანც არაფერი ნაწერი არ ეტეობოდა. სწერელმა ბევ-
რი ივინა და თან შანიც მოუგო.

ბეს. ვაშაძე.

(ბუსულიდან)

გაგარჯვაგული მაიმუნი.

რთ კაცს ძალიან უყვარდა სახლში პირუტყვების შენახვა; მას ჰყავდა ერთი დიდი მაიმუნი—ორანგუტანგი, რომელიც ჭკუა-გონებით ადამიანს ძალიან მიეგვანება. პატრონი განსაკუთრებული აღიერებით ეკიდებოდა ამ ჭკვიან პირუტყვს და იმანაც პატრონიც და მისი პატარა შვილიც თავდადებით შეიყვარა.

ერთხელ მათ სახლს ცეცხლი მოეკიდა. შიშით ყველა გადირია, ეცემოდენ აქეთ-იქით, ყველა ცდილობდა სახლიდან გამოეტანა ბარგი, ავეჯი და სრულებით დაავიწყდათ მიტოვებული მძინარე ბავში. როდესაც ბოლოს გონზე მოვიდენ და მოაგონდათ—სახლში შესვლა შეუძლებელი იყო,—კიბეს ცეცხლი ეკიდებოდა.

რა უნდა ექნათ? თავზარ-დაცემულმა მამამ დააპირა ცეცხლში შევარდნა, თუმცა აუცილებლათ სიკვ-

დიდი მოელოდა. ამ დროს ყმაწვილის ოთახის ფანჯარა გაიღო და გამოჩნდა ჯერ ბანჯგელიანი ხელი ორანგუტანგისა, მერე თვითონ ორანგუტანგი. მაიმუნს ხელში ეჭირა ყმაწვილი; სახლის სვეტების შემ-

წეობით დიდი გაფრთხილებით ჩამოვიდა ძირს და ყმაწვილი ვადიას ჩაუწვინა კალთაში.

ვინ შეიძლება ასე გმირულათ მოქცეულიყო, თუ არ ჭკვიანი ორანგუტანგი?

მელიანს თავ-გადასავალი.

(ზღაპარი)

თავი III

აუღვა ციტუნია გზას
 და ბევრი იარა, თუ
 ცოტა იარა, გზასე და-
 ინასა ჰატარა ჩიტუნია.

— შენ, მკონი, ბედ-
 ნიერებს მიქადი, საუ-
 ვარელო მკალობელო
 ფრთოსანო! და აბა, გა-
 დაუსვიე გზასა და გა-
 ფრინდი მარჯვნივ. ჩი-
 ტუნია დაიფრთხილა
 და სესე შემოჯდა მარჯვ-
 ნივ. ჩვენი მკსავრი ჩა-
 ვარდა საგონებელში:
 ციტუნია კარგათ იცო-
 და, რომ ჩიტუნის მარ-

ჯსნივ გადასუვა კარგს არას მთასწავებს. მავრამ ივი,

ქელიანის
გაგონების

როგორც ყოველთვის არის სოღმე, თავის თავს ამხსნეგბ-
და. დაღამებისას კატუნინამ მიღწია ქელიანს სსსსსლეძის.

კუდა დერეფანში იმყოფებოდა.

— როგორ ბრძანდებით, ბიძა-ჩემო? მოიკითხა კუდის
გრესით ციცუნინამ. მე თქვენთან ვერაფერი სსსსსმოვნო ამ-
ბით გიანხელით, ჩემო ბატონო — ლომის ბრძანებით ასლ-
ვე უნდა გამოცხადდეთ სსსსსჯავროში. თუ წინააღმდეგობას
თავს არ დანებებთ, ცუდი ამბავი მოგელით თქვენცა და
თქვენ ჩამომავლობასაც.

— მობრძანდით, მობრძანდით, ჩემო ძმისწულო! ტუბი-
ლათ დაიწყო ქელიამ. დღე და ღამ სულ თქვენ მოგანე-
ბაში ვარ, ლოცვასიაც გაჟღერებთ დიერთს, რომ მისმა
ძწეალობელმა თვალმა გადმოიხედოს თქვენკენ და გამარჯო-
ბა და ბედნიერება ცხოვრებაში მოგანიჭოს.

მაგრამ გარეწარი იმას არა ფიქრობდა, რასაცა ბრძა-
ნებდა. შეხვეწებული რაღაც ოინს უმსადებდა ამ ჰატოისან
შიორის.

— რითი გაგიმსახინძლდეთ, ჩემო ძმისწულო? შორი
გსიდან მობრძანდებით და უეჭველია მოგშივდებოდეთ. მობრ-
ძანდით გენაცვალეთ, მობრძანდით, ამაღამ ჩემი სტუძარი
ბრძანდებოდეთ, იგემეთ ჩემი ჰურ-მარლიც და სვალ-კი დი-
ლა ადრიანათ დავიძრათ სსსსსლისაკენ. უველა წათესავებში
ერთად-ერთი შენა ხარ, რომელსაც ჰატოისა გცემ და სული-
თა და გულით მიუგარსარ. ღორმუცელა ბოსვერ-კი ძალიან

თავსეღურათ მოძექცა. სომ მოგესსენებათ იგი ძალიან ღონიერი ვაჟკაცია და მასთან ბოროტიც და ძალიანაც ვარ იმისგან დაძინებული, აისთჳისაც იმასთან ვერ გაჴბედე მოგსაურობა... შენ-კი სულ სხვა ხარ, ჩემი სისხლი და სორცი და შენთან მოგსაურობა, ჩემო კარგო, ჩემო მშჳენიერო, არაფერი სასიუათო არ არის. სვალვე, მძლის უვილისას გაჴუდგეთ გსასა.

— ჩემი ასრით ახლაც დაგვიანებული არ არის, ბიძია-ჩემო! სჯობია კიდევ რომ ახლავე გაჴუდგეთ გსას. გსეზი მშჳენიერია და მთვარე და ვარსკკლავებიც დაგვემძარებიან ჩვენ მოგსაურობაში.

— უიჴე, კენაცვალეთ, რასა ბრძანებთ ძაკას!.. განა არ მოგესსენებათ, რომ ღამე სიარული ეოჴელთვის სასიუათოა? არა, არა, ჩემო კარგო! მე ღამე ვერ გაჴბედავ სიარულს, ერთიც ვნასათ გამოგვისტეს რომელიმე ტუის ავასაკი და მოგვისნოს სიცოცხლე, მაძინ ჩემ წჳრილ შვილებს ვიღამ მისცეს ჰასუსი? დღითი უფრო არსენიანთ ვივლით, მშჳიდობიანათ ვიმუსაიუებთ, ნაცნობებსა ვნასავთ და ასე ამგვართ დაუღალავათ მივალთ ჩვენ ბატონთან.

— კარგი და მე რომ აქ დავრჩე — რა უნდა გაჴაკეთო? შენ, მგონი, ვახშმთაც არაფერი გჴქნება, წარმოთქვა მძიერმა კატამ.

— თუქცა მე ძალიან ღარიბი გახლავარ, ძაკრამ ვჴც-

დები უშურ-მარლილოთ არ გაგისტუმრო, თქვა მელიამ, თარგმანი
1878
არა იყვას-რა უცუცხლო თაფლი ბევრი მახვს.

— თაფლი აბა როდის მიჭამია, რომ ახლა ვჭამო, მწუნარებით უპასუხა ციცუნამ. თუ სხვას ფერაფერს მიშოვნი, თავგებით მაინც ჩამიგემრიელე ზირი—უნდა გითხრა, რომ მე ძალიან მიუპარს თავგები.

— უი ჩემს თავს—განა თქვენ თავგებს ეწეობით? გაკვირვებით შეეკითხა ცბიერი. თუ მარტო მაგასე მივარდება საქმე, დიდის სიამოვნებით, რამდენიც გნებავდეთ, ჩემო კარგო. ჩვენი ივანეს ბელელში იმდენი თავგები მოიპოვება, თუგინდ ურძობითა ზიდუ, ივანეს გაეხარდება კიდევ, რომ შენ იქ მისულს დაგინახავს.

— გენაცვალე, ჩემო ბიძიავ, ჩქარა მიჩვენე ის ადგილი, წარმოთქვა ციცუნამ და თან გულში აძასა ფიქრობდა: «ოჰ, დღეს რა ღონივრათ მივაძლები ჩემ საუვარელ საჭმელსაო».

— მამ, აბა ჩქარა წავიდეთ, ჩემო მძისწულო, წავიდეთ ჩქარა და ისეთ ვახშამს მოგართმევ რო... რო... სიხმარშიაც არ გენახოსო, უთხრა მელიამ. ციცუნია შესცდა და გაჭყვა მელიას. ბელელიც ძალე გამოჩნდა. მელიამ კარგათ იცოდა ის ადგილები. გუშინაც აქა ბრძანდებოდა... გაგეთებინა დუღრუტანა და ერთი კარგი სუქანი დედალი გამოეთრია იქიდან.

ივანე ძალიან გულმოსული იყო ამ თავსედა მელიასე

ჯანსუყილი

და გადაწვეტილი ქონდა მისი დაჭერა. ამას ბაწარში იმყოფებოდა. ოსტატურათ გაებ-გამოება ამ სვრელში, რომ მეღია ადვილათ გაებმოდა. ეს ამბავი კარგათ მოესხენებოდა ჩვენ ვარქვანს და ძალიან ფრთხილათაჲ მოქმედობდა.

— ჩემო ძვირფასო ძმისწულო, აი შებრძანდით ამ სვრელში და ზირ-და-ზირ ბედელში შეხვალთ. ქვეყნის თავს იქ მოუყრიან თავი. აბა დაუგდეთ უური, რა სმაურობა გამოდის ბელლიდან. მე-კი აქ მოგიცდით, ვიდარბაჯებ, რომ არავინ არაფერი შემოგადროსთ. სვალ-კი გათენებისას გავუდგეთ გსასა და მეკობრული მასღათით შევიმოკლოთ ჩვენი სანგრძლივი მოგსაურობანი.

— ძერე? აქ სასიუათო სო არა არის-რა? ეჭვინათ შეეეითსა ტიტუნია. კაცები ეშმაკები არიან და ცოტა შიში მქვს.

— აბა, შენგან არ მიკვირს, ჩემო ძმისწულო! განა აღამიანი გაგიჯაკრდება იმაზე, შენ რომ თავკები გაწეო? მაგრამ, როგორც გენებოდა, გნებაჲთ ისევ უკან დავბრუნდეთ. ჩემი ცოლი რითიჲე გაგვიმანაინძლდება. მართალია თავკები არ გვექნება, მაგრამ რაც ღმერთმა მოგვცეს იმითი გავიძლოთ მუცლები.

ციცუნიას შერცხა თავისი მსღალობისა. არც აცხელა, არც აცივა, შესტა ნასვრეტში და ზირ-და-ზირ ბაწარში-კი გაქეო თავი. აი ასე, ამ რიგათ უმანაინძლდებოდა მეღიას თავის სტუმრებს. საწუალი ციცუნია ცხსცასმა აიტანა და თო-

ქართული
საქმიანობა

კი ეელსე მაგრათ მოეხვია. საცოდავით კნაოდა და მუქელსა თხოვდა გარეწარსა. ამ წუეულს სისარულის ნიძნათ გავე-
რიქს კბილები და დაცინვით ეუბნებოდა მხსავანას:

— შეექცე, ჩემო ბედნიერება, შეექცე, აქაური თავ-
გები ძალიან გემრიელია! ძათმა სისუქნემ-კი გული არ ავი-
სუეოს, აი!! ივანემ რომ შეიტეოს თქვენი აქ მობრძანება,
უეჭველია, საწებელსაც მოგართმევთ. კარგი რამ არის სა-
წებელი, უფრო კარგათ მოინელებ. რავექნა! მაგრე რასა
ჭღრიალებ? იქნება შეჩუეული ბრძანდებით სასახლეში, სა-
დილის დროს, მაგრე სმა-მაღლა სიმღერას?

გარეწარი გაიქცა. დასტოვა მარტოთ-მარტო ჩვენი გმი-
რი. ციცუნია აქეთ ეცა, იქით ეცა და ცდილობდა თავი
როგორმე დაეღწია ამ კაჭირვებისაკან: კნაოდა, ევიროდა,
შველასა თხოვდა ეველას, მაგრამ სულ ამაოთ.

ივანემაც გამოიღვიძა ამ სმაურობასე და წამოვარდა
ლოგინიდან.

— არიქათ მელია გაბმულა ბაწარში, მელია, დაუევი-
რს ივანემ თავისიანებს და ეველანი მოემსადენ ვითომ მე-
ლიასთან საბრძოლველათ.

გამოიტანეს სასთლები. ეველასე წინ მორბოდა ივა-
ნეს ბიჭი. დაესვივნენ ეველანი საცოდავ ციცუნიას და ამო-
უტრისეს ერთი თვალი. ციცუნია ტევილისაკან სულ
ძთლათ გადაირია, გაცოფიანდა, მივარდა ივანეს ზირისასე-
სე და სულ ძთლათ დააკაწრა. მიძისკან ივანეს გული-

წაუვიდა. აქ უველას დაავიწუდა ჩვენი ციცუნია და მივარდენ სამკვლათ. ტირილითა და ვიძით ივანე ცოცხალ-
მკვდარი წაიკუნეს სახლში და ჩვენი ციცუნია-კი დასტო-
ვეს იმავე მღვთაშრობაში.

მთლათ მიტყუებოდა და თვალ-ცრემლიანმა ჩვენმა ცი-
ცუნიათ მოიკრიფა უკანასკნელი ძალა და დაუწყო ღრდნა
ბაწარსა; მალე თავი განთავისუფლა, ფიცხლავ გამოხტა
ხვრელიდან და მოცხრილა სასახლისაკენ. რის ვაი-ვაკლან-
ხით მიადწია სასახლეში და განრისხებულ ლომს უამბო
თავის თავ-გადსავალი. გაჯავრდა ძეგვე და უბძრანა ხელ-
მეორეთ დაენიშნათ სამჯავრო და გადაეწვივით, თუ რო-
გორ შეიძლება ამ გარეწარი მელიას ხელში ჩაგდება.

დაიწეს კიდევ ჩივილი, წუეკლა, კრულვა მელიის შე-
სახებ. მჩამა-კი ეს მოახსენა:

— აქ უველა ბიძა-ჩემის მტერია, უველა გულ-მოხუ-
ლია მასე, მაგრამ მის უფლებას ვერაუინ დაარღვევს. მისი
დასჯა კანონით შეუძლებელია, ვინემ იგი არ წარდგება
სამსჯავროს წინაშე. მესამეთაც უნდა გამოვიწვიოთ იგი და
მერე-კი ნება გვაქვს მოვექცეთ მას თანახმად დანაშაულო-
ბისა.

— ახლა ვიღა გაჭებდავს იმ ბაიუშთან მესამეთ მიკ-
რიკათ წასვლას? სიცოცხლე არავის მოჭარბებია. ორი ჩე-
მი ერთგული მიკრიკი კატა და პატრიკეული ბიხვერა ასე
გაუპატრიკებულნი დაბრუნდენ სასახლეში, იმ არამსადასთან

ვერც ერთმა ვერა განწყო-რბ და კინაღამ თავიც დაიდევს
 თქვა ლომმა და თავი აქეთ-იქით გააქნია.

— თუ დიდებული მეუვის ნებაც იქნება, მე წავალ ბი-
 მა-ჩემის მოსაყვანათ, წარმოთქვა მახვმა.

— წადი, ჩემო ერთგულო, მაგრამ ფრთხილათ-კი იყა-
 ვი, იმ არამისადამ შენც არა შეგამთხვიოს-რბ, ბრძანა ლომ-
 მა, დაულოცა გსა მესამე შიკრიკსაც და გაუყენა გსას.

მახვმა კარგათ იცოდა გზები და დაუბრკოლებლივ მი-
 ვიდა მელიას სსსსსლესთან. მელია სსსლში ბრძანდებოდა
 და თავის ცოლ-შვილში მუსაიფით შეიქცევდა თავს.

— ბიძია-ჩემს გაუძარჯოს! წარმოთქვა სტუმარმა. მე
 ძალიან მაკვირვებს, ბიძა-ჩემო, შენი საქციელი, რომ აქა-
 მომდის მეუვის ბრძანებას არ ასრულებთ და მის გან-
 რისხებას აინუნძიაც არ აკლებთ. ეს რომ სხვამ ჩაი-
 დინოს მე არ გამიკვირდება, მაგრამ თქვენგან-კი არ მო-
 ველოდი ამას მაგისთანა ნასწავლი და ბრძენი ვაჟკაცისა-
 გან. ეველა მსრიდან თქვენსე საჩივარი მოდის. თქვენ დი-
 დი განსაცდელი მოგელით და მე, როგორც გულშემატკი-
 ვარი და ნათესავი, მოვსულვარ თქვენთან, გესვეწები და
 გემუდარები ნუ დაჭლუნავ შენ თავსა, თვალ-ცრემლიანს ნუ
 დაჭსომ შენ ცოლ-შვილს, გამამეე ახლავე მეფესთან. ახ-
 ლაც თუ არ გამოცხადდი, თქვენ სიკვდილი მოგელით, ლო-
 მი ამხედრებული ჯარით მოადგება თქვენ ცისე-დარბაზს,
 დაგინგრევს, ავიოსრებს ეველაფერს და ახიანებს თქვენ

მოდგას. სასახლეში-კი შენი ოსტატობით, მტკრებულ-
ბით, ლაქუცით, თუ გაიძვერობით დანსნით თქვენ თავს
სასჯელისაგან და თქვენ მტრებს ზიზში ჩაღას გამოავ-
ლებთ.

— მშენიერი და ჭეუბ-დამჯდარი რჩევას, ჩემო კარგო,
ჩაფიქრებით წარმოთქვა მელიამ. მე ძალიან იმედი მაქვს
ძეუის წყალობისა—იგი ჩემგან დავალებულია, ბევრჯელ
დაძისსნია გაჭირვებისაგან. ბევრჯელ არა ცოდნით, რი-
თი გადაეწვიტათ სამსჯავროში რომელიმე საჭირო კითხ-
ვა და ჩემი ჭკვიანური სიტყვის წყალობით ბოლო მოჰქლე-
ბია ამ სადაო კითხვას. ოჲ, რა ოსტატურათ მოულებდი
სოღმე ბოლოს ეველა ასლართულ-დასლართულ საქმეს!
ეს ეველა კარგათ მოეხსენება მის დიდებულებას და იმედი-
ცა მაქვს, რომ იგი მე არ გამწირავს, როგორც საჭირო
სულდგმულს. რაჟუეთ, რომ სასახლეში მე ბევრი მტერი
ძეავს, მეფე მწყალობელი ძეავდეს, თორემ მე მათი მტრო-
ბისა არ მეძინიან. მაგრამ თქვენ მართალი ბრძანდებით—
მე თვითონ უნდა გამოვცხადდე ლომთან და თავი გავი-
ძაროლო. იქნებ მტრებთან მორიგებითაც გავათავო საქმე.
მერე ბაიუშმა მ:ძართა თავის მეუღლეს: — ჩემო ძვირფასო
მეუღლე, ჩემო ნუგეშო! მე მივდივარ და შენ გული არ
გაიტეხო, არ მისცე დარღს თავი, უჩემობამ არ შეგაძინოს,
ისრუნვე შვილებსე და მეტადრე აი ამ ზატარასე. საწყალს
თეთრი კიჭები ახლა ამოსდის და მე მისი დარღი ვამეკება.

საქონისაჲნი

მშვიდობით, მშვიდობით, ჩემო სიკოცხლეკ, მეტ-მეტე და ვბრუნდები, გეჭიროს სახლსე თვალი და ზირის-ჩასატკბილებელსაც რასმე მოგიტანო.

ამ სიტყვებით უბიჭრი გამოემშვიდობა თავის ჯაღაბობას და მახუთან ერთად გაუდგა გზას. გული ეთანაღრებოდა, რაღაც მოუსვენრობასა გრძნობდა, რაღაც აწუსებდა. ცოტასანს შესდგა, მოიბრუნა სული და თქვა: — ჩემო საყვარელო მძისწულა და მეგობარო, როგორღაც უკლავ ვგრძნობ ჩემ თავსა, თითქო აღსასრულის დღე მიანლოვდება, სიკვდილი თვალ-წინ მებლანდება. თან მავონდება ჩემი ოინები, ჩადენილი სიბოროტე და ეს მოგონებანი უფრო მიკლამენ გულს და მიხუთამენ სულსა. მინდა გულიდან ავიუარო ეს დარდი, მოვინანიო ცოდვები და წმინდის გულით წავსდგე წინაშე მეფისა. მიეცით ჩემ გულს შკება, თქვენ იუავით ჩემი მოძღვარი და მოძისძინეთ ჩემი ცოდვები. ახსარების შემდეგ გულს დარდი გადმეფრება და ნათელი მოეფინება ჩემს ცხოვრებას.

— უწინარეს ეოვლისა თქვენ უნდა უარჯვეთ ცარცვა-გლეჯა, ქურდობა, ღალატი, უბიერება, თქვა ახლათ მოკლენილმა მოძღვარმა, — თორემ აღსარება უამისოთ ვერას გიძველისთ.

— ვიცი, ვიცი, ჩემო კარგო, მოწიწებით წარმოთქვა მელიამ. — ჩემი ზირველი ცოდვა ის არის, რომ ჩემი ნათელია დათვი საფანგში გავაბი; ციცუნია წავიუყანე თავკებზე

სანადიროთ იმ განსწრავით, რომ ბაწარი მოსდებოდა და ვინა
 სერსე და დატანჯულიყო; საწვალ ძამალს შვილები სულ
 დაუჭამე, რადგანაც მათი სორჯი ძალიან კემრიელათ მენჯე-
 ნა. ბევრი ოინები დავატენე თავს საცოდავ მკელსაც. და-
 ცინვით «ბიძიას» ვუძახოდი, თუმცა-კი ჩვენ შორის არა-
 ფერი ნათესაობა არ არის. ერთსელ უდაბნოში მეწვია და
 მთხოვა მნათეთ გამაძწესე ამ მონასტერში, რომ სარები
 დაგრეგო სოლმეო. მეც მივიყვანე სარებთან და წინა ფენებით
 მივაბი სარებსე. ერთსელ ცელქობით თავის კართობა მო-
 ინდობა, შედგა უბედური უკანა ფენებსე და დაიწყო სარე-
 ბის წკარა-წკური. მაგრამ ძვირათ-კი დაუჯდა ეს ცელქობა.
 მცხოვრებლებს ასე ეგონათ მონასტერი იწვისო და დიდი
 და ზატარა ეგულა კართთ გამოვიდა. ის-კია არა თუ ჩვენი
 ტუხა არსეინათ სარებსა რეკავდა. კაი, კაი-კი მოწესკდა მას
 იმ ზატაროსან კოსროში. ვინ მოთვლის რა სათაბალა არ
 დავატენე თავსე იმ უბედურს! ერთსელ ერთ მდიდარ გლესს
 ვეწვიეთ. ღმერთო ჩემო, მის ბედელში და სარდაუში რა
 საჭმელი არ იყო შენასული! ლორი, ქონი, მშკენიერი ძეს-
 ვები, კაი-კაი ჩასუქებული ინდოურები და კიდევ რა გინდა
 რომ იქ არა ეოფილიყოს! ტუხა სისწრულით ფესსე აღარ
 იდგა, როგორც იყო გააკეთა სურელი და შებრძანდა მსუ-
 ნავი ამ სურელში. როგორც ეტყობოდა სუნავს იქ სასუს-
 ნი ბევრი დაწხვედროდა და კარგდაც გამოძღარიყო, ისე
 კარგათ რომ იქიდან ვეღარ გამოტყუელიყო სურელში. ოჲ,

თარგმანი
საქართველოში

რამდენს იღანძვებოდა და იგინებოდა ეს საცოდავი. მეტად-
რე სვრელსე ძალიანა ჯავრობდა. «მე თხერო მძიერი მე-
მიშვი ამ სავერანეში და მამლარს-კი აღარ მიშვებო? მე
ევირილი და წივილი მოვრთე, რომ ეურბდებო მიმეჩქვეი-
ნებინა მგელსე. ესე სადილობა იქნებოდა და უველა სადილს
შეეჩქეოდა. ჩემ სმაურობასე უველა გარეთ გამოვარდა. მეც
ვიდროვე, შევარდი იმ გლესის სახლში და ერთი კარგი
მსუქანი შემწვარი ინდაური მოვიტაცე სტოლიდან. გარეთ
რომ გამოვედი ვიღამაც თვალი მომჭრა და დიდი და ჰატა-
რს უველა მე დამედვენა. გავაგდე ჰირიდან ჩემი ნანადირევი
და გავიქეცი ბელისაკენ. გლესებმაც ასე გამოიარეს და
ტუნას აკი თვალი მოჭრეს, მე თავი დამანებეს და მიაღ-
გენ ტუნას და ვინემ მე და შენ მიკეშელებოდით ურტეეს
და ურტეეს, საცოდავი, ცოცხალ-მკვდარი გადმოაგდეს ბელ-
ლიდან და წუმძეში ღაწა გაადინეს. მე იქ აღარ დავრჩენილ-
ვარ და არ ვიცი როგორ გათავდა იმისი საქმე, მოლოთ
ეს-კი ვიცი, რომ არ გასულა მას შემდეგ დიდი ხანი, იგი-
ვე მგელი მობრძანდა ჩემთან და მეგობრობაშია და ერთ-
გულობაში მეფიცებოდა. მე მამანვე მივხვდი რაც ნებავდა
ტუნას—ქათამი მონდომებოდა და ამისთვის მიალერსებდა
ასე. მე ძალიან მასხარობის გუნებასე გასლდით და ტუნა
შუალამისას საქათმელთან მივიყვანე. ჩვენ ბედსე ერთი ფან-
ჯარა ღია დაგვხვდა. «აბა, არ შეგეშინდეს, ტუნა, არ შე-
გეშინდეს, გადასტი ემაგ ფანჯარაში და მანდ ბევრ სასუსნს

წაწუდები. ჰირლიამაც დაიჯერა და იძვირა ფანჯარაში ფე-
 სები. მეც ეს მინდოდა: რაც ძალი და ღონე ქონდა მი-
 ვაჯახე ფანჯარა და ამის სისურობასე ხალხი ფესზე წა-
 მოვაყენე. შენათეს სსქათმეში კვარი და ჩვენ ტუჩას-კი წა-
 აწუდენ და კარგათაც მიბერტყეს. მივეირს ახლაც როგორ-
 ღაა ცოცხალ! აი ეს ცოდოები მსწუნებდა და გთხოვ, მო-
 ძვარო, მანატო და შემინდო. ამისთვის რაც გინდა სს-
 ჯელი დამინიშნე, წარბ-შეუსრელათ ავასრულებ.

მჩემო მოსტენა სის ტოტი და თქვა:— ბიძავ, ეს სსმ-
 ჯერ დიბრევი მსრებზე და მერე სსსოებით ემთხვეითო».
 მელიამაც შეასრულა ბრძანება მძისწულითა.

— ახლა-კი ბეჯითათ შეუდექით მარსულობას, დანე-
 ბეთ თავი, ქურდობას, ავასაკობას, ღალატს და თქვენ უეს-
 ველათ გეპატიებათ ცოდვა.

— კარგი, უნასუნა ცბიერმა, თუ გნებავთ დავიფიცამ
 კიდევ.

ამ დროს მონასტრის გალავანს ჩამოუარეს. ქათმები
 უნატრონოთ დათარეშობდენ. მელიას თვალები აენთენ და
 ნელ-ნელა იწევდა ქათმებისაკენ. ბაიუშს მეტადრე ერთი-სუ-
 ქანი მამალი მოეწონა. ველარ მოითმინა, მივარდა სსცო-
 დავ მამალს და ბურტული აადინა.

მჩემს თავსარი დაეცა.

— ბიძა-ჩემო, ნუ თუ ერთი ქათმის გულისთვის კი-

დეე გინდათ, რომ ცოდო ჩადინოთ? თქვენ სამ ეს-ეს არის
აღსარება ბრძანეთ!

— მე ეს ცუდი განსწავლით არ მომსვლია, ჩემო მო-
ძღვარო!— შემავედრეთ ღმერთსა, რომ მან მანატოს ცო-
დო ჩემი უნებლიეთი!

ესენი გამოვიდენ გსასე. მელიას სულ უკან-უკან იტყი-
რებოდა. მისი თვალები არა შორდებოდა იმ მამალს.

— ბიძია, რა გაუძაძარნი რამა ჭყოფილხართ! დანე-
ბეთ მაგ საცოდანებს თავი და სწორეთ იარეთ გსასე, უთხრან
მამამა.

— თქვენა სცდებით, საუვარელო მძისწულო. მე აქ მა-
გონდება ჩემი ჩადენილი ცოდვები და იმათი საცოდობით
მიკვდება გული.

მამვი გახუმებული მიდიოდა და მელიას თვალები-კი
ისევ უკანა რჩებოდა. აი ლომის სასახლეც. მათი გსა გა-
თავდა. მელიას მწუნარება ეტეობოდა. მან ჯერ არ იცოდა
გაიმარჯვებდა მტრებსე, თუ არა?

აღ. ნათამე.

(შემდეგი იქნება)

ხ ა ლ ხ უ რ ი .

რიშობის თვე ქურქს იკერავს
 სცდ გამოჰრიღოს ღაწრსედაო,
 იანვარი უცდილება:
 მეც მოძახსნი მხარსედაო!
 თერეგვალი თანახმაა,
 მარტი დგება შარსედაო;

აწრილია გულ-მოსული:
 მოგადგებით კარსედაო!..
 გამსევეთ თქვენი ქურქი,
 გადაჭკიდეთ სარსედაო!..

მანისი თვალ-შეენიერო
 კაბას იკვამს ფერად-ფერსო,
 თიბათვე გულს მოუქარგავს,
 მკათათვე ღიღს დააქერსო;
 მარიობის თვე უცსუნებს

გაუსუნებს მწვანე ფერსო;
 ენკენისთვე გააგრილებს
 დაუბრუნებს ელლიუერსო;
 ღვინობისთვე დაზატუებს
 რთველში... კათსას დაიჭერსო,
 გიორგობისთვე ქორწილში
 ეტევის «ძრავალ-ქაძიერსო!»

აკაკი.

ლედი ჯენ.

(ჯემისონის მოთხრობა)

XXVI

ქალგაბონ ლანიისას.

ობის წინა დღეებში ქალბატონი ლანიე დაბრუნდა ვაშინგტონიდან. თუმცა ძალიან დაღალული იყო, მაგრამ იმავე საღამოს შეუდგა ნაძვის ხის მორთვას, თავისი ორი პატარა ქალი-კი ქმარს თეატრში გაატანა. ჯერ ისევე ადრე იყო,

რომ ოთახში მსახური შემოვიდა და ვერცხლის საინზე პატარა ბართი მიართვა.

— არტურ მენარი! — წაიკითხა ახალგაზდა ქალმა და მხიარულათ შესძახა: — თხოვე, მალე თხოვე, რომ შემობრძანდეს!

არ გასულა ერთი წამი, რომ ოთახში შემოირბინა ყმაწვილმა კაცმა, რომელსაც ქალბატონმა ლანიემ მეგობრულათ გაუწოდა ხელი.

— ხედავთ, როგორ ვასრულებ ჩემ სიტყვას! — შორიდანვე მხიარულათ დაიძახა მან. — აი, მოვედი!

— ეხედავ, ეხედავ, ძვირფასო არჩი! — ღიმილით უპასუხა ქალ-

ბატონმა ლანიემ. — ჯერ შენ ჩვენთვის არ გიღალატნია არც მობეჭედი
ზე და არც ყველიერში, ყოველთვის გაგვიხსენებ ხოლმე! აი, დაჯექი
და ვისაუბროთ, რამდენი ხანია არ მინახავხარ! ბავშვები მამამ თე-
ატრში წაიყვანა! ისე დაღალული ვიყავი, რომ მე ვეღარ წავედი!
წარმოიდგინე, მხოლოდ ამ დილას დაებრუნდით ვაშინგტონიდან!

— ნუ თუ! — გაიკვირვა ყმაწვილმა კაცმა. — რომ მცოდნოდა — არ
მოვიდოდი! დაღალულ ადამიანს რა ესტუმრება! — და ის წამოხტა
რომ გამოთხოვებოდა დიასახლისს.

— ნუ სულელობ, არჩი, დაჯექი! — შეაჩერა ყმაწვილმა ქალმა.
— შენ კარგათ იცი, რომ შენი სტუმრობა მე ყოველთვის მესიამოვ-
ნება! შენსავით ვერაფერ ვერ გამართობს და გამამხიარულებს ხოლმე!

არტურ მენარი ისევ დაჯდა. სანამ ქალბატონი ლანიე მას სხვა-
და-სხვა საგნებზე ელაპარაკებოდა ის ყურადღებით ათვლიერებდა
მშვენიერათ მორთულ ოთახს, რომლის სტოლებზე და ეტაჟერკებ-
ზე ბევრი სხვა-და-სხვა სურათები იდგა, ლამაზ ჩარჩოებში ჩასმული.
უეცრათ მან დაინახა ერთი ცისფერ ხავერდის ჩარჩოიანი სურათი,
რომელიც აქამდის არ შეემჩნია და უნებლიეთ შეკრთა. სურათზე
სამი ადამიანი ეხატა, ყმაწვილი კაცი, ყმაწვილი ქალი და მშვენიერი
პატარა ბავშვი.

— ვინ არიან ესენი? — სწრაჟათ ჰკითხა მან ქალბატონ ლანი-
ეს. — ვინ არის ეს ყმაწვილი ქალი?

— ერთი ჩემი მეგობარი! — მიუგო ქალბატონმა ლანიემ. — რა-
ტომ მკითხავ? ხომ არ იცნობ?

— რასაკვირველია, ვიცნობ! ვიცნობ. კი არა, მეცა მაქვს ამ-
ნაირივე სურათი! — მიუგო ყმაწვილმა კაცმა. — საკვირველია! ყველა-
ფერს გიამბობთ, მაგრამ ჯერ თქვენ მითხარით ყველაფერი, რაც
იცით მაგის შესახებ!

— როგორც გავს, ძალიან გაინტერესებს ეგ ქალი! — გაიღიმა
ქალბატონმა ლანიემ. — ეგ ჯენ ჩეტუინდია, ჩემი ძველი და საუკე-
თესო მეგობარი. ნიუ-იორკში ერთათ ესწავლობდით პანსიონში. მა-

გის მამა ცნობილი ჩეტუნდია, მისი სიმდიდრე შენც გაგონებას

— რასაკვირველია, გამიგონია... მერე? მერე?

— ეგ ყმაწვილი კაცი — ჯენის ქმარია, გვართ ჩერჩილი, ინგლისელი. ბავში — მათი ერთთა ერთი შვილია, პატარა ჯენი.

— მერე? მერე? — მოუთმენლათ შეეკითხა არტური.

— ჩემი მეგობრის დედა აღრე მოკვდა, ჯენი მაშინ სულ პატარა იყო. მამა მას თაყვანს სცემდა, როგორც ერთთა ერთ შვილს და, თერამეტი წლის რომ გახდა, მოინდომა მისი მილეონერი ბინდერვილისთვის მითხოვება; ჯენი-კი, მამის უკითხავათ, წაჰყვა ახალგაზდა ინგლისელს, რომელიც მამა მისის კანტორაში მსახურობდა. ჩერჩილი ძალიან ლამაზი, ნასწავლი და ჭკვიანი, მაგრამ საუბედუროთ ლარიბი კაცი იყო, გვარიც არ ჰქონდა მაინც და მაინც ცნობილი და განთქმული. მოხუცი ჩეტუნდი ისე გააჯგერა ამ ამბავმა, რომ მაშინვე უარჰყო თავისი ქალი და მისი სახელის გაგონებაც-კი აღარ უნდოდა ამას შემდეგ. ახალგაზდა ცოლ-ქმარის საბედნიეროთ ჩერჩილის ერთ ბიძას, რომელიც მუდამ ინგლისში ცხოვრობდა, ტენასში დიდი მამული ჰქონდა, რომელსაც არათერ ყურადღებას არ აქცევდა. ჩერჩილმა ეს მამული ბიძასაგან იჯარით აიღო და, დაიწერა თუ არა ჯვარი, მაშინვე იქ გაემგზავრა ახალგაზდა ცოლით. იქ დაებადათ მათ პატარა ქალი, რომელსაც დედის სახელი დაარქვეს, ოლონდა, დედისაგან გამოსარჩევათ, მამა მას „ლედა ჯენს“ უძახოდა. მე და ჯენს თავიდანვე შეუწყვეტელი მიწერ-მოწერა გექონდა. ჯენი ყოველთვის მხიარულ და კმაყოფილ წერილებს იწერებოდა, თავისი ცხოვრებით აღტაცებული იყო და მამასთან ჩნუბს რომ არ მოეწამლა მისთვის გული — მათი ოჯახობა ნამდვილი ბედნიერი ოჯახობა იქნებოდა. ლედა ჯენი სა? წლის იყო, როცა ჯენმა ეს სურათი გამომიგზავნა. მას შემდეგ ორ წელიწადს ისევ უწინდელათ ხშირათ ვწერდით ერთი მეორეს წერილებს, მერე კი უეცრათ ჩენი მიწერ-მოწერა შეწყდა, რადგანაც იმან ერთი წერილიც აღარ მომწერა. ამავე დროს მე და ჩემი ქმარი ერთი წლით

ევროპაში წავედით. როცა დაებრუნდი, აქ რამდენიმე ჩემივე წესრი-
 ლი დამიხვდა, რომლებიც მე ჯენს გაეუფზაენე და რომლებიც ჩემ-
 თვის უკან დაებრუნებინათ. ჩემი ქმარი ფოსტაში გამოძიებას შეუდ-
 გა და გაიგო, რომ ჩერჩილი ვარდაიცვალაო, მისი ცოლი-კი პატა-
 რა ქალით ნიუ-იორკში წავიდა და მას აქეთ მის შესახებ არაფერი
 ვიცითო. იქაური ფოსტის უფროსმა ისიც დაუმატა, რომ ქალბატონ-
 მა ჩერჩილმა თავისი ნიეთები ყველაფერი აქ დაგვიტოვა, გვითხრა:
 ნიუ-იორკიდან მოგწერთ, რა აღრესით გამომიგზავნათო—და აქამ-
 დისაც არა მოუწერია-რაო. მაშინ მე ნიუ-იორკში მივწერე წერილი
 ერთ ჩემ ნაცნობს და ვთხოვე შეეტყობინებინა, თუ რამე იცოდა ჩე-
 ტუინდზე და მის გათხოვილ ქალზე. მან მიპასუხა:—ჩეტუინდი რამ-
 დენიმე წელიწადია, რაც ევროპაში წავიდა, ჯენზე-კი არა ვიცი-რაო.
 ხან-და-ხან მე მგონია, რომ ჯენი მამას შეუტრიგდა და მასთან ერ-
 თათ ევროპაშია, მაგრამ აქამდისაც ვერ გამომიჩვენებია, რატომ ალა-
 რაფერს მწერს. ერთი რამ მაწუხებს კიდევ, თუმცა სხვები, დარწმუნ-
 ნებული ვარ, ამას ყურადღებასაც არ მიაქცევენ. მე და ჯენი რომ პან-
 სიონში ვსწავლობდით—ერთხელ მე მას დღეობაზე ვერცხლის ყუთი
 ვაჩუქე, რომელზედაც მისი სახელის და გვარის პირველი ასოები ამო-
 ეჭრევიან. შარშან მივედი ჩემ სკერავ ქალთს, ვარჩევიდი იქ რაღაც-
 რაღაცებს—და უცებ ის ყუთი დავინახე! ტანში სულ დამაჭრიალა!
 —საიდან გაქვსთ ეს ყუთი-თქო, ვკითხე მე. მან მიამბო, ერთმა ჩემ-
 მა ნაცნობმა ქალმა მომცა გასაყიდათ და 30 დოლლარათ დააფა-
 საო. რასაკვირველია, მაშინვე ვიყიდე, იმ ქალის, ვილაც ჟოზენის,
 აღრესიც ჩაიწერე და გამოვბრუნდი. მეორე დღეს მივედი „კეთილ
 ბავშვების“ ქუჩაზე—და მითხრეს, ჟოზენი ღამე საღდაც წავიდა თა-
 ვისი ბარგითო. მერე ბევრი ვეცადე, მაგრამ ვერსად ვიპოვე ის ქა-
 ლი. შეიძლება ის ყუთი ჯენს ან ტენასში, ან ნიუ-იორკში მოპა-
 რეს...

სანამ ქალბატონი ლანიე ლაპარაკობდა, არტურ მენარი მას
 თვალს არ აშორებდა, დიდი ყურადღებით უსმენდა და ეტყობოდა,

ძლიეს იკაეებდა თავს, რომ მისთვის სიტყვა არ შეეწყვეტებოდა, მაგრამ, როცა ქალბატონი ლანიე ამას თვალს შეასწრებდა და შეჩერდებოდა — არტური ხმას არ იღებდა.

— აი, ყველაფერი გაიმბე! — გაათავა ქალბატონმა ლანიემ. — ახლა შენი რიგია!

— ღმერთო, ღმერთო! რა სულელურათ მოვიქეცი! — წამოიძახა არტურმა, წამოხტა ადგილიდან და მოუსვენრათ დაიწყო ოთახში წინ და უკან სირბილი.

— როგორ? რა იყო, არჩი? — აღვლევებით შეეკითხა ქალბატონი ლანიე.

— ისე სულელურათ, ისე მხეცურათ, ისე შეუგნებლათ რომ არ მოექცეულიყავი, დიდი ხანია მე თითონ მოგიყვანდით ქალბატონ ჩერჩილს და მის მშვენიერ ქალს! — სასოწარკვეთილებით წამოიძახა ყმაწვილმა კაცმა. — რა ექენი, ღმერთო, რა ექენი! უბატრონოთ, სულ მარტოთ მარტო გავუშვი გრეტნაში დედა და შვილი! კიდევაც ღამდებოდა, ქალს ეტყობოდა, ძალიან ავით იყო...

— არჩი, არჩი! — წამოიძახა ქალბატონმა ლანიემ და მეტი აღვლევებისაგან უღონოთ ჩაიკეცა საფარძელში. — მითხარი, რა იყო? სად არიან ჯენ ჩერჩილი და მისი ბავში?

— არ ვიცი, არ ვიცი, მე თითონ არ ვიცი! აი, ყოველიფერს გაიპბობთ! — და არტურ მენარმა დაწვრალეებით უამბო ახალგაზდა ქალს, როგორ შეხვდა მატარებელში მის მეგობარს, როგორ აჩუქა პატარა ქალს ცისფერი ყანჩა და როგორ გამოეთხოვა მან გრეტნაში, თითონ-კი ნიუ-იორკში წავიდა.

— ოჰ, ღმერთო, არჩი, როგორ არ გამოაცილევ ისინი და როგორ არ მოიყვანე პირ-და-პირ ჩვენსას! — სასოწარკვეთილებით წამოიძახა ქალბატონმა ლანიემ.

— ქალს თქვენი სახელი არც უხსენებია, როგორ წარმოვიდგენდი, თუ თქვენთან მოდიოდენ? — მწუხარეთ უპასუხა ყმაწვილმა კაცმა.

— რატომ არ მოვიდა მერე ჩემთან?

— არ ვიცი! — მიუგო არტურმა. მე დიდხანს ვუყურებდი იმათ ფანჯრიდან, ისინიც მილიმოდენ და თავს მიკრავდენ. მერე, როცა ჩემ ადგილზე დაეჯექი, დაეინახე, რომ იმ დივანზე, სადაც პატარა ქალი იჯდა, ეგდო პატარა ლოცვანი, წითელი ტყავის ყლით და ვერცხლის შესაკრავებით; იქვე ამისთანავე ფოტოგრაფიული სურათი ენახე.

— ის ჩემი ჯენის ლოცვანი იყო! — წამოიძახა ქალბატონმა ლანემ. — მაგრამ რა იქნა, სად წავიდა თვით ჯენი? რატომ აღარ მოვიდა ჩემთან?

— აი, საქმეც მაგაშია! — წაილაპარაკა არტურმა. — შეიძლება, თავი უარესათ იგრძნო და თქვენთან წამოსვლის მაგიერათ, პირ-და-პირ ანლობელ სასტუმროში შევიდა... შეიძლება, კიდევ უარესი რამ მოუვიდა, ვინ იცის! — აღელვებით დაუმატა მან. — მეორე დღესვე გამოვაცხადე გაზეთებში, რომ ლოცვანი და სურათი ვიპოვე, მაგრამ ჩემი განცხადებისთვის არაფის არ მიუქცევია ყურადღება!

— საკვირველია, საკვირველი! — იმეორებდა ქალბატონი ლანე. — ცხადია, რომ ჩემთან მოდიოდა... მაშ რატომ აღარ მოვიდა?

— აქ რომ დარჩენილიყო, უთუოთ მოვიდოდა... ეტყობა, იმავე ღამეს სადღაც წასულა...

— ბარემ პირ-და-პირ თქვი, ჩემო არჩი, რომ ჯენი მოკვდა! — თვალცრემლიანმა შეაწყვეტინა ახალგაზდა ქალმა. — უცოდინარობა ყველაფერზე უარესია!

— მე თითონ რომ არაფერი ვიცი? — მიუგო ყმაწვილმა კაცმა. — მაგრამ იმედი მაინც უნდა ვიქონიოთ, რომ ორივეს ვიპოვით... აი, თქვენ თქვენი ვერცხლის ყუთი გიპოვიათ, მე-კი ჩემ ცისფერ ყანჩას მივაგენი... წარმოიდგინეთ, დღეს ერთ ჩიტების გამყიდველთან შეველა, ვხედავ — მის ღუქანში ცისფერი ყანჩაა, ამფერი ყანჩა-კი — ძალიან იშვიათია ჩვენში. ვკითხე, საიდან იშოვეთ თქო, მითხრა, ერთმა იტალიელმა მომიყვანა და, ეტყობოდა, ძალიან ჩქარობდა მაგის

გაყიდვასო. დაეუძახე ფრინველს „ტონი! ტონი!“-თქო, მანაც მაშინვე ვე დამიწრიპინა, „ტონ-ტონო!“ და გამოექანა ჩემსკენ. სწორეთ ჩემი ყანჩაა-თქო, ვიფიქრე, დავაკვირდი — და მართლაც ის გამოდგა!

— საკვირველია! რითი იცანი, რომ შენი იყო?

— იმითი, რომ ჩემი ყანჩა დანიშნული მყავდა. როცა სულ პატარა იყო, ფრთას ქვეშ სამი შავი, ჯვარი დაეუხატე... და დღეს ის ჯვრები სამივე ეუპოვე.

— მერე არ ჰკითხე, საიდან მოიყვანა იტალიელმა ის ფრინველი? უთუოთ, ბავშს ან დაეკარგა, ან მოპარეს, როგორც ჩემი ყუთა. ღმერთო, როგორ მოხდა, როგორ მოხდა ყველაფერი ეს?

— ყველაფერი ეს ამტკიცებს, რომ ქალბატონი ჩერჩილი ნიუ-იორკიდან არსად წასულა! — თქვა არტურმა.

— მართლაც! — წამოიძახა ქალბატონმა ლანიემ. — აქ რაღაც საშინელი საიდუმლოება იფარება! მერე? მერე რა უქენი ყანჩას?

— ვიყიდე. ფული მივეცი და ჩემ აღრესს ეუწერდი ფრინველების გამყიდველს, რომ ყანჩა ჩემ სახლში გამოევზავნა; უცებ, ვხედავ, დუქანში შემოვიდა ერთი სასაცილო მოხუცი პატარა ფრანცუზი. დაინახა თუ არა ტონი, პატარა კაცი მივარდა მას, დაუწყო თავზე ხელის სმა და ფრანგულათ რაღაცის ლაპარაკი; მე მეგონა, გიჟია-თქო, და როგორც იქნა, აეუხსენი, ეს ყანჩა მე მეკუთვნის და არაფის დავანებებ-თქო. იმანაც, თავისი მხრით, დამიწყო ახსნა, ეს ყანჩა პატარა ლედის ეკუთვნის, რომელიც უწინ „კეთილი ბავშვების“ ქუჩაზე ცხოვრებდაო.

ქალბატონი ლანიე შეკრთა.

— „კეთილი ბავშვების“ ქუჩაზე? — გაიმეორა მან. — საკვირველია!

— პატარა ფრანცუზი საშინელი ადვლეგებულდი იყო, სულ ცმუტავდა, ფეხებს ათამაშებდა, ილიმებოდა და მიმეორებდა, ეს ორი დღეა ვეძებ მაგ ფრინველს, რომ პატარა ლედი გავახაროო. როცა ვთხოვე, აეწერა ჩემთვის იმ პატარა ლედის გარეგნობა, სწორეთ ისეთი ბავში ამიწერა, როგორიც თქვენ და ჩემ სურათზეა დახატული.

— არჩი, ნუ თუ ის ბავში ჩემი საყვარელი ჯენის შემოღობა! ალღელებით წამოიძახა ქალბატონმა ლანიემ.—სად არის მერე, სად არის? დედა თუ მოკვდა, ის ხომ ცოცხალია? ხვალვე წავიდეთ „კეთილი ბავშების“ ქუჩაზე!

— ბავშს იქ ვეღარ ვიპოვით!—მიუგო არტურმა.—პატარა ფრანკუში რაღაც გაუგებარ ამბავს მომიყვა ვიღაც ქოზენზე, რომელიც, თურმე, საღდაც გაიპარა და ბავშიც თან წაიყვანა!

— ქოზენი? ეს ხომ ის ქალია, რომელმაც ვერცხლის ყუთი გაყიდა!

— უთუოთ ისა... პოლიცია მალე იპოვიდა მას, მაგრამ ის კიდევ გადაცვლილა, როგორც ფრანკუშმა მითხრა. იმავე ფრანკუშმა მიაგებო, პატარა ლედი ახლა თავშესაფარშია, მარგარიტასთანო. ხვალ მიედივარ მის სანახავათ.

— ოო, ახლა-კი ყველაფერი მესმის!—წამოიძახა ქალბატონმა ლანიემ, რომელიც უეცრათ წამოხტა სკამიდან, რადგანაც ერთ ადგილს ვეღარ დამაგრებულყო.—თავშესაფარში რომ ბავშია—ის ჩემი ჯენის ქალია! მაშინვე მივაქციე ბავშს ყურადღება. ისეთივე თვალეები, ისეთივე ხმა, ისეთივე ღიმილი აქვს, როგორც ჩემ საცოდავ მეგობარს ჰქონდა! არჩი, მითხარი, ხომ იცნობ, რომ ნახო ბავში?

— რასაკვირველია, ვიცნობ! როცა მე ენახე, ექვსი წლის იყო. ნუ თუ ისე გამოიცვლებოდა ამ ორ წელიწადში, რომ ვეღარ ვიცნო? ის-კი არა, დარწმუნებული ვარ, თითონ ბავშიც მიცნობს!

— კარგი! მაშ ხვალ დალას მოდი ჩვენსას, ასე თერთმეტ საათზე. იმ დროსთვის ბავშსაც აქ მომიყვანს მარგარიტა. ახლა ბავშს მართო ჯენს უძახიან. საწყალი, საწყალი ჩემი ჯენი! რა მოუვიდა, ნუ თუ მართლა გარდაიცვალა? ვერაფრით ვერ მოვიხსენებ მანამდის, სანამ ყველაფერს არ გავიგებ!

— ვაი თუ მე სულ შემიძულოთ ახლა!—მწუხარეთ თქვა არტურმა და ქალბატონ ლანიეს გამოსათხოვრათ ხელი ჩამოართვა.—ამ

უბედურების მიზეზი ხომ სულ მე ვარ! მე რომ ისანი ^{ერყენული} ~~გამეტილებს~~ ბინა...

— არა, არა, ჩემო არჩი, შენ არაფერში დამნაშავე არა ხარ! — თანაგრძნობით დამშვიდა შეწუხებული ყმაწვილი ახალგაზდა ქალმა. — ის-კი არა, შენ რომ ბავშისთვის ცისფერი ყანჩა არ გეჩუქები-ნა, ჩვენ ვერც-კი მივაგნებდით იმის კვალს.

არტურ მენარი ცოტა დამშვიდებული დაბრუნდა სახლში ამ სიტყვებს მერე, მაგრამ მაინც დიდ ხანს არ დაძინებია იმ ღამეს... ის აზრი, რომ ყველაფერ უბედურების მიზეზი ის იყო, მოსვენებას არ აძლევდა.

XXVII

ღეღი ჯინი თამისიანებში.

მეორე დილას მარგარიტამ ძალიან ადრე მოიყვანა პატარა ჯენი ლანიესას. ბავში მაშინვე ზედა სართულში აიყვანეს, ლანიეს პატარა ქალებთან, ეტა და მებისთან, რომლებიც მოუთმენლათ ელო-დენ ახალ მეგობარს, მარგარიტა-კი ქალბატონ ლანიეს ოთახში შე-იყვანეს, სადაც ჯენის ვინაობაზე გაიმართა საუბარი. მარგარიტამ ყველაფერი უამბო, რაც-კი რამ იცოდა, განსაკუთრებით დაწვრილე-ბით უამბო ის, თუ რამდენი ფული და დრო დახარჯა პეშუმ, რომ პოლიციის დახმარებით გამოემქლადენებინა ფოზენის, მისი ვაჟის და ჯენის ამბავი.

— მეც ჩემი მხრით არაფერს დავიშურებ, სანამ მაგ საქმეს არ გამოვიკვლევ! — გამოაცხადა ქალბატონმა ლანიემ. — დარწმუნებული კი ვარ, ეგ ბავში — ჯენ ჩეტუინდის შვილია, მაგრამ ამას მაინც დამტკიცება უნდა. მანამდის-კი ბავში ჩემთან უნდა დარჩეს. ჯენის შვილი თავშესაფარში არ უნდა იყოს.

მარგარიტა სიამოვნებით დათანხმდა ამაზე.

ცოტახანს იქით ქალბატონმა ლანიემ ჯენი თავის ოთახში შე-
მოაყვანინა. ბავშვს თავშესაფარის უბრალო კაბა ეცვა, მშვენიერი
სქელი თმა ორ ნაწნავათ ჰქონდა დაწული, მაგრამ მაინც ისეთი
ლამაზი იყო, რომ ძალა-უნებურათ იზიდავდა ყველას გულს და
სიყვარულს.

— მოდი, აქ მოდი, გენაცვალე! — ღიმილით მიუბრუნდა მას
ქალბატონი ლანიე და სიყვარულით მოჰკიდა ხელი ხელზე. — მით-
ხარი, რა გირჩენია, „ლელი ჯენი“ რომ დაგიძახოთ თუ მარტო
„ჯენი“?

ბავში ერთ წამს შეჩერდა, მერე შეხედა მარგარიტას და ღიმი-
ლით თქვა:

— მე „ლელი ჯენი“ უფრო მომწონს, მარგარიტას-კი „ჯენი“.
ქალბატონმა ლანიემ გააღო მოზდილი ლამაზი ყუთი, ამოიღო
შიგნიდან რაღაც სურათი და გაუშვირა ბავშვს.

— აბა, „ლელი ჯენი“, თუ იცი, ვისია ეს სურათი?

შეხედა თუ არა ჯენმა სურათზე დახატულ ყმაწვილ-კაცს, ახალ-
გაზდა ქალს და პატარა ბავშვს, მაშინვე მთლათ გაფითრდა და ორი-
ვე ხელი სტაცა მას.

— ეს მამა და დედა! — აღელვებით წამოიძახა მან. — დედა, ჩე-
მი საყვარელი დედა! — და ის მწარე ქვითინით მოეხვია კისერზე მარ-
გარიტას...

— ნუ თუ კიდევ შეიძლება ვინმემ ეჭვი შეიტანოს იმაში, რომ
ეს ბავში — ჯენ ჩეტუინდის შვილია? — წამოიძახა ქალბატონმა ლა-
ნიემ. — მარგარიტა, ბავში აქ უნდა დარჩეს. დღეიდან ეგ ჩემი შვი-
ლია.

მარგარიტამ ბავში ისევ ეტა და მისი ოთახში წაიყვანა, გამო-
უცვალა იქ ტანისამოსი, გამოეთხოვა და თავშესაფარში დაბრუნდა.

გაიარა ორმა საათმა. ქალბატონ ლანიეს რაღაც გრძელი წე-
რილის წერა გაეთაყვინა თავის ოთახში და ის იყო, კონცერტზე

აწერდა, „რიჩარდ ჩეტუინდსო“, როდესაც ოთახში აღეთქეხებოდა
 არტურ მენარი შემოვიდა და ცნობის მოყვარეობით მიაპყრო ქალ-
 ბატონ ლანიეს თავისი ლამაზი თვალები.

— ნუთუაფერს ნუ მკითხავ! — ღიმილით მიუკო ახალგაზდა ქალ-
 მა. — ცოტა მოიცადე და ყველაფერს გაიგებ.

ამ დროს ზევიდან, ბავშვების ოთახიდან, მხიარული სიცილი
 მოისმა და ცოტა ხანს შემდეგ კიბეზე ჩამოირბინა და ოთახში შე-
 მოცქრილდა სამი პატარა, მშვენიერი ქალი, სამივე ლამაზ თეთრი
 კაბებით და ფართე, აბრეშუმის ქამრებით. ესენი იყვნენ ლანიეს ქა-
 ლები, ეტა და მეი, და პატარა ჯენი.

ღანანეს თუ არა ეტამ და მეიმ თავასი შეგობარი, არტური,
 მაშინვე მხიარულათ მიიბრინეს მასთან და ხელი ჩამოართვეს, ჯენი
 კი ერთ ალაგას გაშეშდა და დაკვირვებით დაუწყო ყურება ყმაწვილ-
 კაცს; უცებ მის ტუჩებს ღიმილმა გაღურბინა, მისმა დიდმა, ლურჯ-
 მა თვალებმა მხიარულათ იელვეს. ქალბატონი ლანიე თვალს არ
 აშორებდა ბავშს... ბავში-კი, ერთი წამის გაკვირვების შემდეგ მი-
 უხლოვდა არტურს და ზრდილობიანათ შეეკითხა:

— თქვენ ის ბავში ხომ არა ხართ, მე რომ ცისფერი ყანჩა მა-
 ჩუქეთ?

ამ კითხვამ არტური აღტაცებაში მოიყვანა. მან სტაცა ბავშს
 ორივე ხელი, სიყვარულით მოეხვია მას და მხიარულათ წამოიძახა:

— ჰო, ლედი ჯენ, მე სწორეთ ის ბავში ვარ, რომელმაც
 თქვენ ცისფერი ყანჩა გაჩუქათ. მაშ არ დაგვიწყებიათ? მე-კი მე-
 გონა, რომ აღარ გახსოვდით.

— მე არ დამვიწყებინართ, მაგრამ თქვენ-კი ვეღარ მიცანით! —
 ეშმაკური ღიმილით მიუგო ბავშმა.

— არა, არა, ჩემო პატარა ლედი! მე მაშინვე გიცანით, მაგრამ
 შეჯჯრდი, რადგანაც მინდოდა გამეგო, მიცნობთ თუ არა!

— მე-კი გეუბნებით, რომ თქვენ სრულიად ვერ მიცანით, რო-
 ცა მეორეთ შეგხვდით!

— მეორეთ? შეუძლებელია! სად? როდის?

— ყველიერის სამზაბათს. თქვენ ვერ მიცანით,—ისეც ეშმაკუ-
რათ გაიღმა ლელი ჯენმა,—რადგანაც მე სახეზე მასკა მქონდა გა-
კეთებული. მე კიდევ დაგიძახეთ, „მე ვარ! ლელი ჯენი ვარ“-თქო,
მაგრამ თქვენ ყურადღება არ მომაქციეთ.

— ოო, ახლა-კი მაგონდება!—გაიცინა არტურმაც.—როგორ
წარმოვიდგენდი, რომ იმ დახეულ, წვირიან დომინოში თქვენ იყა-
ვით გახეული? მერე მეორეთ რატომ აღარ დამიძახეთ, როცა თქვენს-
კენ მოვიხედე?

— მე მეგონა, რომ თქვენ კიდევ დაგავიწყდით!

— ტონი სადღაა? ვისმე მიეცით?—უცებ ღიმილით ჰკითხა არ-
ტურმა და დაკვირვებით მიაჩერდა ბავშვის სახეს.

— არა, არავისთვის არ მიმიცია ჩემი საყვარელი ყანჩა! მე ისე
მიყვარდა ის, ისე ეუფელიდი... მაგრამ დამეკარგა. ქუჩაში გამგზავნეს
სამღერლოთ... როცა ციოდა ხოლმე, მე იმას სკამის ფეხზე მიუბამ-
დი და სახლში ეტოვებდი.. დეიდა პოლინამ თქვა, აიწყვიტა და
გაიქცაო... მე-კი მგონია, რომ დეიდა პოლინამ ის გაჰყიდა... რამ-
დენი ვიტირე, რამდენ ხანს ვეძებე ყველა ქუჩებში... ისე მეწყინა,
ისე მეწყინა მისი დაკარგვა, რომ ქუჩებში სიმღერაც აღარ შემეძ-
ლო... ჯენმა ველარ მოითმინა და ახლაც მწარეთ ატირდა.

— ჩემი კარგი პატარა ლელა ჯენი! სულ არ გამოცვლილა,
ისეც ის უწინდელი კეთილი პატარაა!—მიუბრუნდა არტური ქალ-
ბატონ ლანიეს და თან სიყვარულით დაუწყა ბავშვს ხელის სმა მის
გრძელ და ხუჭუჭ, ოქროსფერ თმაზე.

— ვახსოვთ, ლელი ჯენ, ის დღე, როცა ჩვენ მატარებლით
ერთათ მივდიოდით და მე ყანჩა გაჩუქეთ?—უცებ ისეც დაუწყა ჯენს
ლაპარაკი არტურმა.

— რასაკვირველია, ვახსოვს.

— მაშინ თქვენ მარტო არ იყავით, თქვენთან დედაც იყო.
სად არის ახლა ის?

— არ ვიცი!— წყნარათ მიუგო ბავშვა.— ჯერ მეგონა რომ პრერიებში წავიდა და მალე დაბრუნდებოდა, მაგრამ ახლა აღარ ვე-
ლი... უთუოთ მამასთან წავიდა და აღარ მოვა.

— ხომ არ გახსოვს, ჩემო პატარა, რა დროს წავიდა დედა-შე-
ნი?— ჰკითხა ბავშვს ქალბატონმა ლანიმ.

— მე მაშინ ავით ვიყავი და აღარათფერი აღარ მახსოვს!— მწუ-
ხარეთ უპასუხა ჯენმა, — როცა მოვრჩი— დედა პოლინამ მითხრა,
დედა პრერიებშია და მალე მოვაო.

— გაიხსენე, დედა რომ წავიდა, მაშინ თქვენ „კეთილ ბავშე-
ბის“ ქუჩაზე ცხოვრობდით?

— არა, დედა უწინ წავიდა. მაშინ ჩვენ წყალს-გაღმა ვცხოვ-
რობდით. დედა პოლინა, ედრასტი, ტონი და მე ერთ დილას წა-
მოვედით დიდი, დიდი ნავით, გადმოვედით ნაპირზე და „კეთილი
ბავშების“ ქუჩაზე ვიქირავეთ სახლი.

— ხედავ, არჩი, ჯენი გრეტნიდან არც-კი არსად წასულა.—
წაილაპარაკა ქალბატონმა ლანიმ.

— სად არის ახლა „დედა პოლინა?“— ჰკითხა ჯენს არტურმა.

— არ ვიცი.— ისევ წყნარათ მიუგო ბავშვა.— მე გამოვეპარე...
და მას აქეთ აღარ მინახავს.

— რატომ გამოეპარეთ? ავი იყო? გლახათ გექცეოდათ?

— არა, არა! მაგაზე ნულარაფერს მკითხავთ!— აღელვებით წა-
მოიძახა ჯენმა და თვალეზზე მომდგარი ცრემლები ძლივს შეიკავა.

— დაანებე თავი, არჩი!— უთხრა ყმაწვილ-კაცს ქალბატონმა
ლანიმ და აკანკალებული ბავში სიყვარულით კალთაში ჩაისვა.—
ისეც ბევრი ტანჯვა გამოთვლია საწყაღს... დამშვიდდი, ჩემო პატარა,
დამშვიდდი და დაივიწყე ის საძაგელი „დედა პოლინა“... აწი
შენ ის ვეღარ წაგიყვანს, შენ თავს აღარავის დაეანებებ; შენ აწი
ჩემი შვილი იქნები და ყოველთვის ჩვენთან იცხოვრებ. ხვალ სალა-
შოს ნაძვის ხე გვექნება და შენ ბევრ საჩუქრებს მიიღებ... დღლაზე

კი „კეთილი ბავშების“ ქუჩაზე წაგიყვან... ყველა შენ მეგობრებსა...
რამე საჩუქარი უნდა წაუღო...

— ნუ ტირით, ლედი ჯენ! — უთხრა ბავშს არტურმაც. — მეც მოგმზადებთ ხვალისთვის ერთ საჩუქარს... ისეთს, როგორსაც თქვენ არც-კი მოელოთ!

მეორე დილას, შობის წინა დღეს, ქალბატონი ლანიე და მშვენიერათ გამოწყობილი ლედი ჯენი ლამაზი ეტლით „კეთილი ბავშების“ ქუჩაზე წავიდნენ. ეტლი ქალბატონი დიანას ლამაზი ბალის მწვანე ჭიშკართან გაჩერდა. ლედი ჯენმა, გაწითლებულმა და აღელვებულმა, თავის მეგობარს მშვენიერი შავი კაბა მიუტანა. ქალბატონი ლანიე ძალიან მეგობრულათ მოექცა დიანას, რომელსაც უწინ მდიდრათ იცნობდა და რომელიც ახლა ასეთ სიღარიბეში ნახა.

— ახლავე უნდა შეაკერვინოთ ეს კაბა! — ეუბნებოდა ბავში დიანას. — ქალბატონმა ლანიემ თქვა, რომ თქვენ ყველა თქვენი ძველი ნაცნობები უნდა ნახოთ... ყველაზე უწინ-კი მე მნახეთ, არა? — და ჯენი სიყვარულით ჩაეკრა გულში თავის მეგობარს.

პეპსი კინალამ გაგიჟდა სიხარულით, როცა ჯენმა მშვენიერი სავარძელი მიუტანა, რომელიც ლოგინის და პატარა ეტლის მოვალეობასაც ასრულებდა. ახლა მას სხვის დაუხმარებლათ შეეძლო ამ სავარძლით ერთი ადგილიდან მეორეზე გადასვლა... დედა მისს, მადელონს, თბილი საზამთრო ქურჭი აჩუქეს... „თაგუნამ“ კინალამ ჭერს აჰკრა თავი, როცა ჯენისაგან ნაჩუქარი კოლოფი გახსნა და შიგ დიდი წითელი ფრთებიანი შლიაპა დაინახა... ეჭარამა უკანასკნელი მოდის მდიდრული ტანსაცმელი მიიღო... პეშუს ოჯახობამ — აუარებელი ტკბილეულობა და სათამაშოები, მარგარიტამ-კი — სხვა-და-სხვა ძველფასი და ლამაზი საჩუქრები მის საყვარელ თავშესაფარში მცხოვრებ ბავშებისათვის.

ელ. წერეთელი.

(დასასრული იქმნება)

ნუმბა პომპილი.

ლეგენდა

ორქუქოსი

ომელებს ერთი-მეორეზე დიდი უბედურება დაატყდათ თავს: წყალ-დიდობა, ქირი, ცეცხლი და საშიშ მებზობელ ეტრუსკთა შემოსევა.

ამ ძველ დროს რომი პატარა ღარიბი ქალაქი იყო. ამ ქალაქის ერთ ღარიბ ქონში აღიზარდა ღეთისა და კაცთა მოყვარე ნუმა პომპილი; დაეფკაცდა თუ არა, მან განიზრახა თავისი უბედური ხალხის გაჭირვებისაგან გამოხსნა და იმართვის თავის შეწირვა. იგი ცასა და დედამიწას ნალგლიანათ ეკითხებოდა, თუ რათ იტანჯვის მისი უბედური ხალხი და ძლიერ ღმერთებს თხოვდა მის შეწყალებას.

ნუმა პომპილის კითხვაზე მოგვებმა უპასუხეს:

— იუპიტერი არის მათზე განრისხებული. ხალხის წინამძღოლი ესკვილინის ბორცვზე უნდა ავიდეს და იქ, წმიდა ეწერში, გამოესახება თვით ღრუბელთა წინამძღვარი იუპიტერი და გამოუცხადებს რა მსხვერპლის მიტანა არის საჭირო, რომ ხალხს ღირსეულათ შეუშუსუბუქდეს რისხვა ღეთისა.

— იყოს ნება მისი, თქვა ნუმა პომპილიმ.

ესკვილინის ბორცვზე, წყვდიადთა სამეფოში, აყვავებულ ხეებს შორის, ნუმა პომპილიმ მუხლი მოიდრიკა ცვარიან ბალახზე და შიშით და თავმდაბლათ დაუწყო ლოდინი განრისხებულ იუპიტერის მოვლენას.

უცებ წმიდა ეწერი არა ჩვეულებრივი თვალ-წარმტაცი სინათლით განათდა. ამ შუქ-მომფინარ ნათელს აფრთქვევდა ზეციდან წამოსული ისართ-მტყარცნელი იუპიტერი. ამ ღრუბელთა წინა მძღვარს და მენტა-მტეხელს ხელში ეჭირა მშვილდი და ელვის ისარი. იუპიტერს გვერდს უმშვენებდა ძლიერი და დიდებული არწივი.

წმიდა ეწერში ხეები და ბუჩქები თითქო ამ სანახავით გაქევედნ. საერთო სიჩუმე ჩამოვარდა.

ამ წყვდიადის სიჩუმეში მოისმა იუპიტერის მრისხანე ხმა:

— თუ გინდა, რომ ჩემი სამართლიანი რისხვა მოინანიო, უნდა ხვალ მსხვერპლათ მომიტანო შენი ხალხის ხუთასი კაცის თავი. ნუმა პომპილიმ ისე ამოიხვნეშა, რომ სველი ბალახი აშრიალდა. მერე მოისმა მისი წყნარი, მორჩილი და ვედრებით საესე ხმა.

— ხუთას მოკრილ თავს მთხოვე შენ მსხვერპლათ, დიდებულო ღეთაებაე! მაგრამ ვის თავებს? ჩემისთნა მომაკედავის ყურთა სმენამ ეყრ გაიგო კარგათ შენი სიტყვები, მაგრამ მაინც ხვალ დილით, ირაჭრაჭებს თუ არა, სანამ შევნიერი ფებეს*) ოქროს თმები მოეფინება დედამიწას, მე მოვჭრი ვენახებში, თუ ის მდინარე ტიბრის ზეირთებით ჯერ განადკურებული არ არის, ხუთას ხახვის თავს და ეუმსხვერპლებ შენ წმიდა ტაძარს.

ხელ-ახლათ მოისმა სამარისებურ სიჩუმეში იუპიტერის სასტიკი ხმა:

— როგორც გეტყობა, ნუმა, შენ ძალიან ხელ-მოჭერილი კაცი ყოფილხარ და გინდა ცუდლუტობით გადაარჩინო შენი ხალხი.

*) ფუბე ძველი საბუქინეთის მზის დმერთა იყო.

მაშ ახლა მოკთხოვ მომა'თვა მსხვერპლათ შენი ხალხს ათასს
გული შენი ხელითვე ამოგლეჯილა.

ნუმა პომპილიმ ამაზე თავდაბლათ უბ სუხა:

— აქ გახლავთ, ღეთაებაე, ეს გულები. მე ეტანჯები ათასს
მაკერათ, ამიტომაც ჩემში ათასი გული ფეთქავს. ამოგლიჯე ეს
ჩემი გული, ზეცის მუღობელო და მიიღე ჩემი ხალხ-საკან მოსა-
ნანებელ მსხვერპლათ.

— შენ გეტყობა გულიც გინდა შეუნახო შენ ხალხს? მაშ მი
მსხვერპლე ერთი ისეთი ძლიერი სიცოცხლე, რომელშიაც ყველაზე
ნათლათ გამოსჭვრეტდეს ჩემი ღეთიური შემოქმედებითი ძალა.

ნუმა პომპილიმ ალაპკრო ხელები ზეცას და წაჰოიძახა:

— ეს ძლიერი სიცოცხლე უკვე შენ წინ არას, ყოელათ მფლო-
ბელო! მე ვარ ამორჩეული ხალხისაგან წინამძღოლათ და ამიტომ
ყველაზე მალლათ უნდა ვიდგე.

— მაშ ჩემ ბრძანებას შეეცელი. მე მსურს რომ შენ მიმსხვერპ-
ლო ერთი იმ რომაელთაგანი, რომელიც ყველაზე მდაბლათა დგას.

ნუმა პომპილიმ თავდაბლათ წაიბუტბუტა:

— იგი აქ არის შენ ფებთა მსხვერპლათ, ღეთაებაე. მე ვემ-
სახურები ჩემ ხალხს და თუ მონა ვარ ყველასი, მაშ ყველაზე
დაბლათაც ვღავარ.

მოლუშული და სასტიკი სახე ისართ მტყორცნელი ზეესხა
კოტა არ ყოვს მოლბა. თითქო ძალიან შორიდან მოისმის ქუხი-
ლიო, ისე მოისმა მისი ხმა:

— კეთილი, მაგრამ მეცოდები რომ დგტოვო ბედკრულ და
დატანჯულ რომში. წამოდექ, ნუმა, და გაემგზავრე ეტრუსკთა ქვე-
ყანაში. იქ ბევრი ნოყიერა მინდვრები და მდიდარი წალკოტები.
იქ, მარმარილოს დიდებული სასახლეებიდან, საცა შეესწვევტელი ნა-
დირობაა, მუდამ მოღზინეთა ხმა მოისმის. იმათ წაიდა ტაძრებში
არის გამოქანდაკებული სახელ-განთქმული და გამოჩენილი კაცები.
მე შენ გაგზდი ძალოვან და ბედნიერ ეტრუსკთა მეფეთ. შენი ცხოვ-

ქართული
მეცნიერებათა
აკადემია

რება იქ მუდმივი ღვინო და ნადიმი იქნება. სახელოვანი გააკეთებს შენ ძეგლს და საპატიო და საჩენ ადგილს დადგენ მას.

ნუმა პომპილი მოშორდა ნამიან ბალახს, ხელები მალლა აღაპყრო და დაეკითხა:

— ისინი, მეუფე?

— შენ კიდევ იმათზე ფიქრობ? მაშ თუ აკრეა, მე შენ ეტრუსკებთან აღარ გაგგზავნი: ჩემთან წაგიყვან. აი, შეხედე, ჩემი არწივი როგორ შლის ფრთებს, რა რბილათ და ნებიერთ დაეყრდნობა მას შენი უზომო ტვირთით ტანჯული სხეული და ჰაერის ნაზი ღელვა გაგაფრენს შორს, უკედავ ბედნიერებისაკენ.

ნუმა პომპილი ხელ ახლათ დაეკითხა:

— მერე ისინი, მეუფე? ისინი რას იზამენ? ჩემი რომაელები? არწივის ფრთა უცბათ მოიკუმშა. აღელვებულ ღრუბელთა წინამძღერის მხრებზე მისი გრძელი თმა გაიშალა და ალერსით მოცხმა ზეესის მუდამ სასტიკი ხმა.

— ნუმა, ეცადე, რომ შენ რომში გაჩნდეს ისეთი დიდი და უზომო სიყვარულის წყარო, როგორც თვით შენშია, მაშინ ჩემი შეილდ ისარი არასოდეს კაპარჭიდან აღარ ამოვა.

ან. წყნეთლისა.

ხიდან ჩამოვარდნილი კვები.

(ფრანგულათ)

აფსულის მშენებელი ლამეში ხან-და-ხან უენიშნავს აღმდანი ცეცხლის ბუთოს სხვა-და-სხვა ზომისას და ნაირ ნაირი ფერისას, რომელიც მსწრაფლად გაიელის ხოლმე ცის სიერცეს და უცებ გასკდება. ამას ეძახიან ბოლიდს. *)

ეს ბოლიდები მოძრაობენ დიდის სისწრაფით. ევროპის საუკეთესო მატარებლები ერთ თვალის დახამხამებას გადიან 30 მეტრს (ანუ 15 საჯენს), ზარბაზნის ყუმბარა-კი 300—400 მეტრამდე, ბოლიდი ამავე დროს გადის დაახლოვებით 30,000 მეტრამდე.

თვით ბოლიდის ფერი საესე მთვარის ფერსა ჰგავს; ჰაერში გაელის დროს ისეთ ბრწყინვალე კვალს ტოვებს, რომელიც რჩება ჩამოდენსამე წუთს და ხან-და-ხან ჩამოდენსამე საათსაც. შემდეგ ისვის გ'რგვინვა, რომელიც ძლიერია არის, და ყოველ ხმაზე, რაც-კი დედამიწაზე ჩვენ გვესმის, უფრო უძლიერესია. ამავე დროს ბოლიდი სკდება ნაწილ-ნაწილათ და ეარდება დედამიწაზე ნაკრებათ, რომელსაც ეეძახით ჰაეროლითებს, ესე იგი ჰაერის-ქვას (ბერძნულათ აერ ჰაერია და ლითოს ქვა) ან და მტეოროიტებს (მეტეოროს ბერძნულათ ნიშნავს ჰაერში აწეულს)

*) ბოლიდი წაჩმოსდგება ბერძნული სიტყვისაგან (ბოლის), რაიტი ნიშნავს კვადს.

ეს მოვლენა ძველის-ძველადვე ცნობილი იყო და მრავალი თქმულებაც იყო ამაზე აგებული. საფრანგეთში ბიუშ-დერონის დეპარტამენტში არის ერთი განიერი ველი, რომელიც მოფენილია კენჭებით. აი რა არის მოთხრობილი ამის შესახებ: ამბობენ, რომ ჰერკულესმა კრიტის დაშენების, უტიკის და კართაგენის დაარსების შემდეგ, გაჰყო ესპანია აფრიკასაგან, შეაერთა მითი გაყოფილი ზღვა და აიწია ჩრდილოეთისაკენ. რონის ნაპირათ მას დაეცა ალბინი და ლიგური, ნეპტუნის შვილები. როდესაც მას გამოეღია ყველა ისრები და კიდევ უნდა დაღუპულიყო ეს გმირი, ზეციდან კენჭის წვიმა დაიწყო და მთელი ველი მოჰფინაო. ეს უთვალაფი კენჭები დღესაც კი მოიხანს ამ ველზე“.

ბერძნები თაყვანს-ცემდნენ ქალ-ღმერთს ციბელს; იგი ჰყავდათ მათ წარმოდგენილი ერთი შავი ქვის სახეთ, რომელსაც ზეციდან ჩამოვარდნილათ თვლიდნენ.

ასურეთში მზეს თაყვანსა სცემდნენ ქვის სახით, რომელსაც აგრეთვე ზეციდან ჩამოვარდნილათ თვლიდნენ. რომში, ნუმას მეფობის დროს, ერთი ქვა ჩამოვარდნილიყო ზეციდან ფარის მსგავსი; ქუჩუმებს აეხსნათ, რომ ამ ქალაქის ბედი დამოკიდებული იქნება ამ ზეციურ ფარის შენახვაზეო. ნუმას გაეკეთებინებია ერთი მარჯვე ოსტატისათვის თერთმეტი მისივე მსგავსი ფარი იმ მიზნით, რომ ვერ გამოეცნოთ ამ თორმეტში ნამდვილი, თუ ვინმე განიზრახვდა მის მოპარვას. ყველა ეს ფარები ეწყო მარინის ტაძარში, და მცველათ ჰყავდა მიჩენილი თორმეტი პარი „სალიენს“-ი (ესე იგი მხტუნაეი). მხტუნაეს ეძახდნენ ამათ იმისათვის, რომ მათ წელიწადში ერხელ, მარტის თვეში ამ საღეთო ფარებით ხელში უნდა შემოეცლოთ ქალაქისათვის ხტუნვითა და ცეკვით.

მაჰმადიანები ეძახიან „კაბა“-ს ერთ ქვას, რომელიც შენახული აქვსთ მექქაში, დიდ მეჩეთის ეზოში საგანგებოთ აშენებულ პატარა სამლოცველოში. ეს შესანიშნავი ქვა ფერათ შავია და ზედაპირზე მეტათ გახეხილი არის მლოცველთა კოცნისაგან (ამბობისა.

გან), რომელნიც მილიონობით მიდიან იმ ადგილს თაყვანისცემულად. დაწესებულიც მაჰმადისაგან ისე აქვს, რომ ერთჯელ მაინც უნდა ინახულონ ეს ქვა თავის სიცოცხლეში მისმა მორწმუნეებმა. თუმცა მაჰმადიანები ამ ქვას გაბრიელ ანგელოზისაგან მოტანილათ თელიან, მაგრამ ექვი არ არის რომ იგი ჰაერის-ქვა არის, ანუ ჰაეროლითი.

ამნაირი ზეციდან ჩამოვარდნილი ქვები, ჰაერის-ქვები ახლა ბლომათ მოიპოვებიან. ყველა ერთნაირი მოყვანილობის და წონისა არ არის. ზოგი ამ ნაჭრებისა რამოდენსამე გრამს*) იწონის, ზოგი კი რამოდენიმე ათას გრამს. პარიზის ბუნებ-ს მეცნიერების მუზეუმში მოიპოვება 1828 წელს ნაპოვნი ჰაერის-ქვა; ეს რკინის ნაჭერი არის 625 კილოგრამის წონისა. 1776 წ. ციმბირში იპოვეს ერთი მეტეორიტი, რომელსაც პალასის რკინა ეწოდება და წონა აქვს 700 კილოგრამის. ორივე ესენი თითქმის წმინდა რკინისა არიან. 1864 წელს მონთობანის ახლოს (საფრანგეთში) ჩამოვარდნილა ერთი ჰაერის-ქვა, წონით 1130 გრამი, თითქმის სულ ნახშირის მსგავსი.

ერთ შეგდელს ნორდენსკიოდს რამოდენიმე წლის წინათ გრენლანდში აღმოუჩენია ერთი ჰაერის-ქვა ანდამანტური რკინისა, რომელიც იწონის ოცი ათასს კილოგრამს. ბოლოს სანტა-კატარინაში, ბრაზილიაში, აღმოუჩენიათ ერთი ჰაერის-ქვა, წონით 25 ათასი კილოგრამი, რომელიც ჩაპარხული იყო თურქე მიწაში ორი მტკაველის სიღრმეზე. ეს ლითონის ნივთიერება შესდგება უფრო რკინისა და ნიკელისაგან; ამას პირველი ადგილი უჭირავს, როგორც წონით, აკრთეფე რკინის ს-ჭარბითაც ყველა დღემდე ცნობილ ჰაერის-ქვებში.

უტყველია, ეს ჰაერის-ქვები, რომელნიც ჩვენ დავასახელებთ,

*) გრამი მეტრისედი მისსლასა, 400 გრამი ერთ გირკანქას უდრის, კილოგრამი-კი ორ გირკანქასა და ნასკარს. ერთი ლუფთი 16 კილოგრამია.

აღმოჩენილი არიან დიდის ხნის მერე, შემდეგ ჩამოვარდნილია მანკრამ ბერია ისეთი, რომელთა ჩამოვარდნა დაუნახესთ კიდეც. მოვიყვანო მაგალითათ მრავლისაჲს მხოლოთ ერთ მოთხოვნილ ამაგეს: „1866 წელს 6 ივნისს ოთხსა და ხუთ საათს შუა უნგრეთში ერთი ადგილის მცხოვრებლებმა შენიშნეს ბოლოდი, რომელიც სწრაფათ გასკდა. ისეთი ხსა გამოსცა, რომ გვეგონებოდათ ას ზარბაზანს განუწყვეტლოვ ისერიანო. ორს ანუ სამს წუთს აფეთქების შემდეგ მოჩმა ხმა, თითქო მრავალ ქვას ერთი მეორეს ახლიანო; შემდეგ-კი ჩამოცივდა ქვები. ყველა ეს ქვები კიდეც ცხელი იყვენ ხელას შეხების დროს არა თუ ჩამოდენიშე საათს, არამედ ჩამოდენიშე დღის შემდეგაც-კი, თანაც გოგირდს სული უდიოდთ“.

მერე საიდან მოდის ეს მეტეორიტები? ზეციდანო—ძლივოდენ ამის პასუხათ ძველები; ზეციდანო—ამბობდენ ბერძნები; ზეციდანო—ამბობენ დღესაც ზანგები, და მათი მარაბუებრივ ატარებენ ამ ქვებს ძვირფას ავეაროზათ ტანზე შემბმულს, და ჰუიქრობენ რომ ამით ყოველგვარ მანეე ძალთა დამღუბველ გავლენას აქორცბული ექნებითო.

ერთი საუკუნეც არ არის მას აქეთ, რომ მეცნიერები სრულად სხვა და სხვანაირი აზრსა იყვენ მეტეორიტების წარმომდინარების შესახებ. ზოგიერთები ჰუიქრობდენ, რომ ეს ქვები მცხს და-ცემის დროს ჩამოვარდებოდენ ხოლმე დედამიწაზე და კიდეც ეძახდენ ელვა-გრეცინის ქვებს. ზოგს მთვარის ცეცხლ-მქშინავ მთების გადმონატყორცნი ეგონათ; ზოგიც ძლიერი ქარიშხლისაგან მთის მწვერვალეებზე მოკლევჯალათ რაცდენ ამ ქვებს.

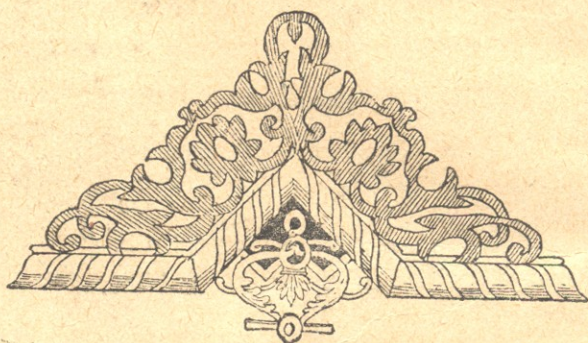
დიდი ხანი არ არის, რაც დაჩუმდენ, რომ ეს ქვები ცის სიერციდან ვარდებიან და მეცნიერებიც იმ აზრის არიან რომ ეს უნდა იყოს ნაწილები რომელიმე ძველი მნათობისა, რომელიც დროთა ვითარებით დამსკდარა და დანაწლებულა. ყველა მნათობებს

ალბათ იგივე ბედი მოეღოს, და თვით ჩენი დედამიწაც, საც იგი სულ გაცივდება, თავის ნაწილებს ამნაირათვე დააყრის სხვა მნათობებს.

ბერჯელ გამოუკვლევიათ ქიმიურათ ეს ჰაერის-ქვეები, მაგრამ ყოველთვის იგივე ნაწილები აღმოუჩენიათ ხოლმე, რაც-კი მოიძებნება ჩენს დედამიწაზედაც; არაფერი ახალი რამ, უცნობი სხეული ჯერ მასში არ აღმოჩენილა. ამგვარი გამოკვლევით მტკიცდება, რომ სხვა-და-სხვა მნათობთ ერთი და იგივე ქიმიური შედგენილობა აქვს; მზის შესწავლამაც ესევე აღმოაჩინა. ასე რომ ჰაერის-ქვეებს ახლა აღარ უყურებენ ისე სხვანაირათ და პოეტურათ, როგორც ეს წინათ იყო. ეს ქვეები, რომელთაც ბერძნები და რომაელები აღმერთებდენ, ჩენთვის უბრალო ნიჟურებათ შეიქმენ. რომში და ათინაში მათ თაკენსა სცემდენ—ახლა-კი პარიზში მათ მხოლოთ აგროვებენ კოლმეცხიებისათვის.

კინი.

კ ვ ი ზ ა რ ო ს ი

(ოვიდიუსიდან)

ვოსის კუნძულის თვალ-უწვდენელ და ლამაზათ დაფენილ მინდვრებ-ჭალაში გამვლელ-გამომვლელის ყურადღებას მუდამ დღე უნებლიეთ იპკრობდა ღმერთების სახელობაზე შეწირული საკვირველი ირემი, რომელიც სრულიად უშიშრათ სძოვდა ნოყიერ, ყელამდის მოღვრებულ ამწვანებულ ბალახს. ყოველი სულდგმული ქმნილება ირპის კვლუცი სიმშენიერით იხიბლებოდა. ირმის ტანისა და თავის მწყობრსა და მეტათ ლამაზ მოხაზულობას ყველანი შეტრფოდენ და შეჭაროდენ. ფართო და მაღალ ტოტებიანი რქები კოპწია და მოხდენილ თავზე ირემს საამურათ გადაგრებოდენ. ლამაზ რქების შუა წვრილ ოქროსფერ თასმაზე ჩამობმული ვერცხლის პატარა ზარი წამ-და-უწუმ საამურათ რაკრაკებდა. ძვირფასი ქვებით მორთული ლამაზი და მოხდენილი კისერი, აღმასის თვლებით შემოსილი ძვირფასი საყურეები ერთი ორათ ამშვენებდენ ირმის ისეც ლამაზ თავისა და ტანის მწყობრ მოხაზულობას.

ირემმა დიდიხანია დაჰკარგა თავისი ველური თვისება, იგი გაშინაურდა. უშიშრათ, მოურიდებლათ შედიოდა სახლებში, ყველას თავზიანათ ეპყრობოდა, ყველანი მას ვალერსებოდენ, ყველას იგი ვალერსებოდა. კუნძულის მკვიდრნი, დიდი თუ პატარა, ყველანი სიყვარულით შეჰყურებდენ გაშინაურებულ თენიერ ცხოველს. კუნ-

ეროვნული
მუზეუმი

ძულელთა შორის საკვირველი ირემი ყველაზე უფრო ძლიერად იყვებოდა. ლაზე უფრო გადამეტებით უყვარდა კეოსის მეფის ვაჟს კეიპაროსს. ირემი და კეიპაროსი განუშორებელი და ერთგული მეგობრები იყვნენ. ტახტის მემკვიდრე მეტრს აღერსით და სიყვარულით ეპყრობოდა თავის განუშორებელ მეგობარს, დაჰყავდა იგი საძოვრათ ნოყიერ და ამწვანებულ ბალახით შემოსილ ადგილას. ყმაწვლი ათასი სხვადასხვა ფერადი ყვავილებით უმკობდა ფართო ტოტებიან ლამაზთ გადაკრებილ რქებს, ზოგჯერ კიდევაც შეაჯდებოდა ზურგზე თავის ერთგულ მეგობარს და ისე დასეირნობდა კუნძულის მთავრებილებზე, საცა ანკარა წყაროები და მდინარეები საძოვრათ ჩუხ ჩუხებდნენ.

ერთხელ ირემი სიცხისაგან მოქანცული იწვა მაღალ ბალახებში და საამძური სიგრილით ტკებოდა. ამ ადგილის მახლობლათ შემთხვევით ნადრობდა ირემის გულითადი მეგობარი კეიპაროსი. ტახტის მემკვიდრის მიერ უცაბედათ ნატყორცმა ისარმა სასიკვდილოთ

დასჭრა ბალახებში მწოლარე ირემი. კეიპაროსმა იგრძნო თავისი უბედურება და უმაღვე მიიჭრა საყვარელ მეგობართან. კეიპაროსის დანახვაზე ირემი ერთი-დასაცოდავით შეტორტმანდა, უკანასკნელათ გადაატრიალა მეგობრისაკენ ცქემლებით აღსავსე, მაგრამ კიდევ მოსიყვარულე თვალები. უცაბედათ ნასროლმა ისარმა სამუდამოთ გამოასალმა სიცოცხლეს უღანაშულო მსხვერპლი. კეიპაროსის მწუხარებას საზღვარი არა ჰქონდა, იგი ტიროდა, საცოდავით ქვითინებდა. მღუღარე ცქემლები ნაკადულეებრ მოსჩქეფავდნენ თვალების ქუთუთოებისაგან და შორს, შორს არემარეს

რწყადენ. ყმაწვილი შეუბრალებლათ დასტიროდა უღრანობით და
 კარგულ მეგობარს და ნუჟეშა-კი ვერ ჰპოულობდა. მწუხარება იპო-
 დნათ გაუძლიერდა, რომ კვიპაროსმა სიკვდილიც-კი შესთხარა თა-
 ვის მეგობარს აპოლონ ღმერთს. აპოლონი ბევრს ანუჟეშებდა, ამხ-
 ნეებდა მწუხარებით მოცულ კვიპაროსს, მაგრამ ყმაწვილს მწუხა-
 რება დღითი დღე უძლიერდებოდა.

— „ყოვლათ შემძლებელნო ღმერთებო! ჩემ მწუხარებას ბო-
 ლოს ნურასოდეს ნუ მოულებთ, მე ღირსი ვარ სასტიკი სასჯელისა.
 გემუდარებით, ღირსეულათ დამსაჯეთ მეგობრის უღანაშაულოთ სი-
 ცოცხლის გამოსაღმებისათვის“. ყმაწვილი დღე და ღამე ამ სატყვე
 ბით ემუდარებოდა ღმერთებს! მართლაც, დახე საკვირველებას! ტი-
 რილისა და მწუხარებისაგან დაღლილი და ფერმიხდილი ყმაწვილის
 სხეული თან-და-თან ხევდებოდა, ხის ფოთლებით და ტოტებით იპო-
 სებოდა, ხის სახეს ღებულობდა. ერთი წამიც და იგი სიცოცხლეს
 გამოესალმა. მწუხარე ტახტ-ს მემკვიდრე მალალ კვიპაროსის ხეთ
 გარდიქა.

— „მშვიდობით, მეგობარო!“ მწუხარებით გამოეთხოვა აპო-
 ლონ ღმერთი თავის გულითად მეგობარს: „მუდამ ვიგლოვ და მდუ-
 ლარე ცრემლებს ვაფრქვევ შენს უმანკო სახელის ხსოვნას!“ კვიპა-
 როსის ხე-კი ამ დროს მწუხარეთ იცრემლდებოდა და რწყადეა ცრემ-
 ლების ნაკადულებით იმ ადგილს, საცა მისა ერთგული მეგობარი
 სრულიად უღანაშაულოთ სიცოცხლეს გამოესალმა.

ა. უუმისთავკლი.

ვინ შემოიტანა ქრისტიანობა და ან ვინ გაავრცელა იგი საქართველოში? *)

ესო ქრისტეს დაბადების შემდეგ გავიდა თითქმის სამას წელსე მეტი და საქართველოში მოვილინა კაბადოკიელი ქაღწუელი ნინო, ქრისტეს რჯულის დასამკვიდრებლათ. საქართველო ამ დროს მომსადგებელი იყო ქრისტეს მცნების მისაღებათ, რადგანაც წმიდა ნინოს მოსკლამდის ანდრია მოციქულმა უკვე მოკლო მთელი იკორია ქრისტიანობის გასაფრცვლებლათ. მარა ანდრია მოციქულის დროს ქართველი ერისათვის ქრისტეს მოძღვრება ზირველი გავრცეება იყო და ამიტომ მისმა ქადაგებამ ფესვი ვერ გაიდგა.

*) პასუხი „ჯეჯილის“ მეორე ნომერში მოთავსებულ საჩუქრის მისაღებ კითხვისა.

თუცა-ღა ანდრია მოციქულის სწავლამ ჯეროვანი სა-
ყოფი ვერ მოიტანა, მარა მან, სამაგიეროთ, წინებულათ მოაძ-
სადა ქართველი ერი ახალი რჯულის მისაღებათ. ამ მოძის-
დებულ ნიადაგზე მოღვაწეობა წილათ სკდა წმიდა ნინოს.

გამსჭვალული მაცხოვრის ღვთაებრივი სწავლით, აღკ-
ნილი კაცთათვის ჯვარტმულის სიკვარულით — წმიდა ნინო,
ბევრი გაჭირვების შემდეგ მოვიდა კაბადოკიიდან ურბნისში
და შეუდგა თავის სანეტარო საგანს: სასარების ქადაგებას.

ნინოს ურბნისში ეოფნის დროს მოახლოვდა ღლეობა უმ-
თავრესი კერძის — არმაზისა, რომელსაც თავიანთ სტყედა მ-
შინდელი საქართველოს ერი. ეს კერძი ესკენა მცხეთის ახ-
ლო მთაზე. ურბნისის მკვიდრნი საღლეობით გამეგზავრნენ
მცხეთისაკენ. ნინოც გაჰყვა თან.

საქართველოს ეოველი კუთხიდან მოიყარა თავი აუა-
რებელმა ხალხმა მცხეთას კერძის საღიდებლათ. მლოცველ-
ნი ევედრებოდენ არმაზს და სწირავდენ მას ურიცხვ
მსხვერზლს. ნინო შედავდა, რომ ამოდენი ხალხი ჭემ-
მარიტ გზას აცდენილი იყო და თან გული უკვლე-
ბოდა. მაშინ მან მიჰმართა მაცხოვარს ღოცკით, რომ
გამოეჩინა არმაზის უძღურება, ეჩვენებინა თავისი ძლი-
ერება და ესხნა ხალხი წაწყმედისაგან. გაათავა თუ არა
ნინომ ღოცვა, ამოვარდა ქარიშხალი, დარქუნა და ჩაო-
ვარდა მენი, რამაც ერთიანათ დაამსხვრია კერძი. ხალხი
შიძისაგან გაიფანტა. ხოლო ამ დროს შენიძნეს, რომ ერ-

თი ვინმე ქალწული განმარტოებით იდგა მალღობის, სიყვარულის
ში ეპურა ჯვარი ვასისა და მსურველეთ ევედრებოდა რომელ-
ღაც ღმერთს. ამ მოვლენამ საღვთს ეგვი ჩაუდო გულში
თავის კერძების ძლიერების შესახებ და გაუადვილა ქადაგე-
ბა წმიდა ნინოს; ის დარჩა მცხეთას და დაუახლოვდა
მცხოვრებლებს. ნინო თავის ჯვარის ძალით კურნავდა სნე-
ულს, რითაც ძლიერ მოიგო საღვთის გული. წმიდა ჯვარ-
ის ძალით ნინომ მოაწინა მძიმე სენით ავადმყოფი დედო-
ფალი ნანა, რომელმაც განკურნების შემდეგ იწამა ქრის-
ტე. დედოფლის მოწინის შემდეგ ნინო უფრო განედულათ
ასწავლიდა ეველას მაცხოვრის მცნებებს და ვერავინ ვერ
უბედავდა წინ გადაღობვას.

თვით მეფე მირიანს ერთი მხრით ჭსურდა ნინოს რჯუ-
ლის მიღება, მეორე მხრივ-კი ენანებოდა თავისი საწმინ-
დოების დატოვება. ამ ყოფიდან იგი გამოიყვანა ერთმა შე-
მთხვევამ და გასადა ქრისტეს თავისის-მცემლათ. ერთხელ
მირიანი სასადიროთ წავიდა მუხრანის მთაზე. მშვენიერი
დღე იყო. ამ დროს მან იგრძნო მსურველე სიკვარული
კერძებისა; ამასთანავე აღეძრა სურვილი ქრისტეანების ამო-
წვევითა. დაებადა თუ არა ამ გვარი განსწავლა, მირიანს
მსე დაუბნელდა და სიბნელემ მოიკვა არე-მარე.

შემინებულმა მეფემ მიჭმართა ლოცვით კერძებს, მაგრამ
ეს ლოცვა არ გამოადგა. ბოლოს შევედრა ნინოს ღმერთს
და თხოვდა მას განსაცდელისაგან გამოსხსნას. განთავს თუ

არს მიწიანმა ვედრება, იმ წასსვე მსე გამობრწყინდა. გა-
სარებული მეფე გადმოსტა ცხენიდან და თავუანი სტა ნი-
ნოს დმერთს. შემდეგ დაბრუნდა მცხეთას, მოძებნა ნინო,
სტა მას ზატოვი და თხოვა, რომ განეჭტეიციებინა იგი და
იძისი მსლებელნიც ქრისტეს საწმუნოებაში.

გაქრისტიანების შემდეგ მიწიანმა დაიბარა საბერძნეთი-
დან ეპისკოპოსი იოანსე, რამოდენიმე ძღველი და დიაკ-
ნები. მათ მოიტანეს საქართველოში მაცხოვრის ხატი, წმი-
და ნაწილები და საეკლესიო ნიუთეულობა. მოვიდა თუ არა
მცხეთას სამღვდელოება, მიწიანმა შეჰკრიბა, როგორც დი-
დებულნი, ისე მდანიო ხალხიც და უბრძანა მათ მონათლე-
ულიყვენ. უველასე უწინ მოინათლა მეფე თავისი ოჯახ-
ით ნინოს სელით. მერე აკურთხეს მდინარე მტკვარი და
ეპისკოპოსმა ნათელი-სტა მიეღ ხალხს.

ამ კვარათ ქართლის ერმა იწაბა იესო ქრისტე, წმიდა
ნინოს მეოხებით. ეს მოხდა სამას მეჩვიდმეტე წელს ქრის-
ტეს დაბადებიდან.

დაამკვიდრა რა ქრისტეს მცნება ქართლში, ნინო გა-
ემკზავრა კახეთში, შემდეგ ჩავადა ქიზიუში და დაბანავდა
ბოდბეში. ამ მკზავრობის დროს ნინომ ბეკრი წარმართი
მოაქცია ქრისტეს რჯულსე. ბოდბეში ნინოსთან მოდიოდა
მრავალი ხალხი, რომლებიც ისმენდენ იმას სწავლას და
ინათლებოდენ.

ბოლოს, ბეკრი ჯაყის გამო, ნინო დასწეულდა და

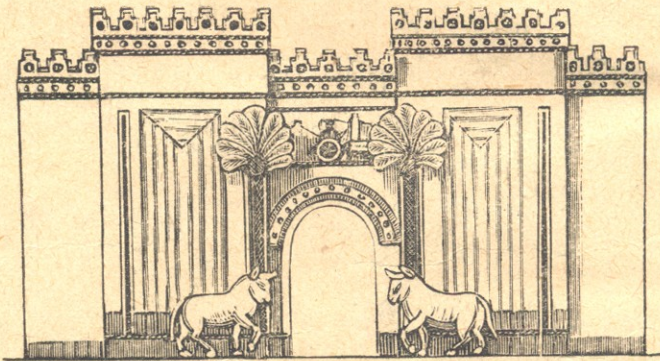
ეროვნული
მუზეუმი

მეთოსმეტე წელს, საქართველოში მოსვლის შემდეგ, იანვარს, ძიებარა თავისი უძნეო და წმიდა სული სეციერ მძას. ჩვენმა ეკლესიამ ჩარიცხა ნინო წმიდანათ, უწოდა მას ქართველთა განმანათლებელი და მოციქულთა სწორი.

ნინოს გარდაცვალების შემდეგ ჩვენ ქვეყანაში სწრაფათ გაგრძელდა სახარების სწავლა და თავისი ცხოველ-მოღვა-ლი სხივი მოჭყინა საქართველოს ერს.

გორი.

მოწაფე ილია რუხაძე.

საჩუქრის მისაღები კითხვა.

რისთვის სწავლობთ? რა უფრო გინდათ, რომ
ისწავლოთ და რწანირობათ აზირობთ ამ სწავლის
კამოეუნებას?

ვინც „ჯეჯილის“ ხელის მომწერ ბაეშთაგანი ამ კითხვაზე სა-
უკეთესო პასუხს წარმოადგენს (ეთხოვთ დედ-მამას და მასწავლებ-
ლებს არ დაეხმარონ) მას რედაქციისაგან საჩუქრათ გაეგზავნება იგაე-
არაკები აკაკისა, მისი წერილი-კი „ჯეჯილში“ დაიბეჭდება. პასუხის
გამოგზავნის დროს წლოვანება ბავშვისა უნდა იყოს აღნიშნული.

ა ნ დ ა ზ ე ბ ი.

(წარმოდგენილი ვ. სესნიაშვილისაგან).

შეილი მომდურე დედისა ურჩია თავის თავისა.

ძუნწი კაცის ჯამშიაო ლუკმა არ დასველდებაო.

ბატონი ყმასა სწუნობდა, ყმა კიდევ მასთან ყმობასა.

ქვიდან ქვაზე გაღმავალსა წყალსაც ფერი შეეცელების.

გამოცანები.

(წარმოდგენილი კ. ფრონ. სპირიტუალისგან).

ერთი რამე ნორჩი ეაზი
 აღზრდილი იყო ღეთისა,
 მას მტევანი გამოება
 ხორციელათ სული ღეთისა.

(წარმოდგენილი ვასო. თუმანიშვილისგან).

პირველათ იყო ცოცხალი,
 დღეს ველარ ახელს თვალებსა,
 თავიცა აღარსადა აქეს
 და ველარა სძოეს მწვენესა.
 პირი-კი ახლა ორი აქეს;
 ერთიდანა სვამს სასმელსა,
 მეორე პირით იმ სასმელს
 ისევე ჩვენ დაგვიბრუნებსა.

(წარმოდგენილი კრმ. იაშვილისგან).

ღელასავით უყვართ ბავშვებს,
 ენას უდგამს ის ყველასა.
 დედინაცვალსა როდი ჰგაეს
 ან გამზრდელსა უცხოელსა:
 ერთი არის ერთათ ერთი,
 ნამდილ რძეს რომ აწოვებსა.

ა კ რ ო ს ტ ი ხ ი .

(წამოდგენილი ელ. ავალოვისგან).

ქაობში ხელი შეეყავი
იქ რალცამ მიკბინაო,
ნაკბენი სწრაფათ დამეტყო,
ჭირმა თავი იჩინაო,
აუდექ ღმერთსა შეეუძახე,
რადგან ძრიელ მეტყინაო.
ისევე თითონვე მომიჩჩა,
არც საქმე გამიჭირაო.

25

არითმეტიკული ამოცანა.

(წამოდგენილი სათაჯად აზ. სკოლის მოწ. გ. ავალიანისგან).

ერთი კაცი შევიდა საყდარში და შევედრა ღმერთს: „ღმერთო! რაც მე ჯიბეში ფული მაქვს ერთი ამდენი მოპეცი და აბაზს შენ შემოგწირაო“. ღმერთმა უსმინა ვედრება მისცა იმდენი ფული, რამდენიც იმ კაცს ჯიბეში ჰქონდა. კაცმა აიღო და ერთი აბაზი ღმერთს შესწირა. შემდეგ გამოვიდა იქიდან და მეორე საყდარში შევიდა, აქ მან განიმეორა ყველა ის, რაც პირველ საყდარში თქვა. ღმერთმა კიდევ უსმინა ვედრება. კაცმა აქაც შესწირა ღმერთს ერთი აბაზი. მერე გამოვიდა აქედან და მესამე საყდარში მან განიმეორა ის, რაც პირველ და მეორე საყდარში. ღმერთმა კიდევ უსმინა ვედრება—მისცა იმდენი ფული, რაც მას ჯიბეში დარჩენოდა. იმ კაცმა აქაც შესწირა ერთი აბაზი და უფულოთ გამოვიდა. აბა, გაიგეთ რამდენი ფული ჰქონდა იმ კაცს მაშინ, როდესაც პირველ ეკლესიაში შევიდა?

შ ა რ ა დ ა .

(წამოდგენილი გ. წყაღტუბელისაგან).

ერთ ქართულ სიტყვას შეადგენს
 ოთხი ქართული მარცვალი.
 მთლათ უწოდებენ სახელათ
 ჩვენ ქვეყნის ერთსა მხარესა;
 ნაწილს ხმარობენ იმერნი,
 თუ-კი რამ გაიკვირვესა.
 თავში ორ ასოას თუ მოკვეცტო,
 ძველი წოდება დაგერჩება;
 ერთი ენიც რომ მოშალოთ,
 პირველი რიცხვი გამოვა.

რ ე ბ უ ს ი

(წამოდგენილი დ. დეკანოზიშვილისაგან).

აქეთ-იქით
 თვალგზია
 ცხვირი სადღაა?

ნ

წოდება
მთის ხალ-
ხისა

თ
მ

1

ოცი
შაური?

ს

მ
ო

ნ
ი
რ

ამ წლის «ჯეჯილის» 1 ნომრის სახუქრის მისაღებ არით-
მეტეკული ამოცანის ასსსა:

სოფლელს უნდა მიეღო 30 კომში ათი კაპეიკი, ხოლო მე-
ზობელი ამ ათ კაპეიკს მიიღებდა ოცი კომშის გაყიდვით, ასე რომ
სოფლელის 30 კომში უდრის მეზობლის 20 კომშს. როცა გლეხი
თავის 30 კომშს გაჰყიდდა, მას მხოლოდ მეზობლის 10 კომში
დარჩებოდა გასაყიდათ, რომელშიაც უნდა აეღო 5 კაპეიკი, მაშინ
ბოდესაც მან ნამდვილათ-კი 4 კაპ. აიღო, რადგანაც იგი თვითოე-

ულ ხუთ კომუს ორ-ორ კაბ. ჰყიდდა. აი აქ არის სოფლების შეც-
დრმა და ამის გამო დააკლდა ერთი კაპეიკი.

ნაფიხნევის ორ-კლას. სამრევლო სკოლის მოწაფე
გიაჩვი ალშეზაია.

ამ წლის «ჯეჯილის» 2 ნომერში მოთავსებულ სანუქტის
მისაღებ ამოცანის ასსნა:

ამოცანაში ნათავაზია: მამამ მესამე შეიღს მისცა ნახევარი და-
ნარჩენი ფორთოხლებისა და კიდევ ერთი ფორთოხლის ნახევარიო.
ყველას-კი მთელ-მთელი ფორთოხალი შეხედათო.

ჩანს როცა მესამე შეიღს წილს აძლევდა, მამას ჰქონებია ერ-
თი მთელი ფორთოხალი. ანგარიშით ნახევარი ამ ფორთოხლისა
ერგებოდა მესამე შეიღს. ნახევარ ფორთოხალიც მამამ დაუმატა —
გაუხდა ერთი მთელი, მაშ მესამე შეიღს რგებია ერთი ფორთოხალი.

მეორე შეიღს მამამ მისცა ნახევარი იმ ფორთოხლებისა, რაც
მარჩა პირველის გასტუმრების შემდეგ და კიდევ ერთი ფორთოხ-
ლის ნახევარი და მესამესთვის, როგორც ზემოთ ვთქვით, დარჩენია
1 ფორთოხალი; ჩანს სანამ მეორეს წილს მისცემდა მას ჰქონია
 $1\frac{1}{2}$ და $1\frac{1}{2} = 3$ ფორთოხალს. აქედან ერთ ნახევარი ერგო მე-
ორეს, როდესაც შუა გაჰყო და კიდევ ნახევარც ზედ მეტი სულ შე-
ადგენს 2 მთელ ფორთოხალს.

პირველმაც მიიღო ყველა ფორთოხლების ნახევარი და კიდევ
ნახევარ ფორთოხალი მაშ ყველა ფორთოხლების ნახევარი ყოფი-
ლა $3\frac{1}{2}$ ფორთოხალი. ამას რომ დაეუმატოთ კიდევ ნახევარ ფორ-
თოხალი, რომელიც ზედ მეტი მიიღო გამოვა $3\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2} = 4$, ასე
რომ პირველს მიუღია $3\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2} = 4$ ფორთოხალი. დარჩა მამას 3

ფორთ. აქედან მეორე შეიღოს სამის ნახევარი $1\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2} = 2$ ფორთ.
 დარჩა მას ერთი. აქედან მესამე შეიღოს ერთის ნახევარი $1\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2} = 1$
 მთელი ფორთოხალი.

ნახაზდღევის ორ-კლასიან სასწ. მოწაფე
 გიორგა თოდუა.

ა ს ს ნ ა

ლ² II გამოცანებისა.

გამოცანები: 1) ნარდი, 2) პრასი, 3) კოდალა.

აკროსტიხი: მ. გურიელი.

სიტყვების ამოცანა: ირაკლი მეფე, დავით აღმაშენებელი.

შარადა: მარიამ ჯვარი.

რებუსი: ღმერთმა ყველას გაუთენოს 'შობა ახალწელნიადი.

გამოცანები, აკროსტიხი, სიტყვების ამოცანა, შარადა და რე-

ბუსი ახსნეს: თბილისის სათაეად-აზნაურო სკოლის მოწაფეებმა არ-
 ჩილ გულისაშვილმა და დ. კარიჭაშვილმა. რეალურ სასწ. მოწაფემ
 გ. ნარსიამ, გ. ავალიანმა. ქალაქს გარეთ ქ. ხარაძემ, მიშა წაქაძემ,
 მიხეილ იმნაძემ, ვაზ. დიდიმამიშვილმა, პიმ. კახეთელიძემ, ილ. მგე-
 ლაძემ, მაშაკო ბეგუნაიშვილმა და სანდრო ქურდიქ.

წყადქტორ-გამომცემელი ან. თუმ.-წიქს თღისა,

Съ разрѣшенія главнаго управленія по дѣламъ печати;

ПОНИЖЕНА ПОДПИСНАЯ ПЛАТА

— НА —

ежедневную литер. и полит. газету

„НОВОЕ ОБОЗРѢНІЕ“.

Какъ для городскихъ, такъ и для иногородныхъ подписчиковъ подписная плата: за годъ—7 р., за полгода—4 р., 3 мѣс.—1 р. 50 к., 2 мѣс.—1 р.; отдѣльный № въ Тифлисѣ—3 коп., внѣ Тифлиса—5 коп.

Допускается разсрочка платежа: къ 1-му января—4 р., къ 1-му іюня 3 р.

Для сельскихъ учителей, народныхъ и школьныхъ библиотекъ и благотворительныхъ учрежденій сдѣлана скидка: год. плата для иногородныхъ—6 руб., для городскихъ—5 руб.

Программа газеты, сотрудники и другія условія изданія останутся прежнія.

Подписка принимается не иначе, какъ считая съ 1-го числа cadaго мѣсяца. Подписка принимается въ Тифлисѣ, въ конторѣ газеты, Барятинская ул., д. № 8.

Изд. К. Тумановъ.

Ред. Г. Тумановъ.

„ჯეჯილი“

წელიწადი მეცამეტე

გამოვა 1902 წელსაც თვეში ერთხელ იმავე პროგრამით, როგორათაც აქამდის.

ჟურნალი „ჯეჯილი“ მიღებულია თუილისის საეპარქიო და კავკასიის ოლქის სამოსწავლო რჩევებისაგან სასწავლებლების სამკითხველოებში საკითხავათ.

ჟურნალი „ჯეჯილი“ თუილისში დატარებით ღირს 4 მან. თუილისის გარეშე გაგზავნით 5 მან. ცალკე ნომერი 50 კაპ.

ხელის მოწერა შეიძლება მხოლოდ წლით და ნახევარ წლით.

ხელის მოწერა მიიღება:

- 1) თუილისში — წერა-კითხვის გამ. საზოგადოების“ კანცელარიაში (Дворцовая ул. д. Груз. Двор., № 101), და თვით „ჯეჯილი“-ს რედაქციაში (Артиллер. ул. № 5, возле Кадетского корпуса).

ფოსტის ადრესი: *Въ Тифлисъ, въ редакцію грузинскаго дѣтскаго журнала „Джѣджили“.*

[The page contains extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the document. The text is arranged in several paragraphs and appears to be in Georgian script.]